

Tässä numerossa:

- 3** Metropoliitta
Ambrosius:
Nyt on aika toimia
- 8** Arkkipiispa Leo:
Humanitaarista apua
Balkanille
- 9** Pyhä Henki
ja karismat
- 11** Sairaanripitys
- 22** Seurakunnan
tulevaisuus
- 24** Polkupyörämatka
juurille

PATRIARKKA BARTOLOMEOS

SUOMEEN KESÄKUUSSA s. 9

Kolme Turunmaan tietäjää itäisillä mailla

Joensuun yliopistoon on saapunut kolme länsirannikon opiskelijaa. Isä **Andrei Verikov** on hiljan jo valmistunut teologisesta tiedekunnasta, turkulainen **Lars G. Ahlbäck** (oik) ja raumalainen **Antti Narmala** (vas) ovat vielä teologisen tiensä alkupäässä. Kuitenkin jokaisella on mielessään monia kysymyksiä kirkon palvelemisesta. Huolenaiheitakin on monia, esimerkiksi se, miten kirkko hoitaa valmistuvien työllistymistä.

Isä Andrei on iloinen siitä, että heidät on otettu Joensuussa lämpimästi vastaan. Yli viidentuhannen jäsenen seurakunta tarvitsee paljon ulkopuolista työvoimaa, koska virassa on vain kaksi pappia ja yksi kanttori.

Myös Antti on kokenut seurakunnan omakseen. Alueellisesti pienessä seurakunnassa ihmiset asuvat lähellä toisiaan. Joensuun seurakunta on voimakkaasti yhteisöllinen.

Eräs asia kuitenkin aluksi myös ihmetytti isä Andreita. - Kun tulin tänne Turusta, menin seurakunnan kirkkoon.

Ensimmäiseksi kysyin ihmisiltä, miksi kuoro laulaa niin huonosti! Se oli minulle aivan outoa!

Seminaariin erilaisin odotuksin

Isä Andrei ajatteli seminaaria jonkinlaisena sotilasakatemia. Myös Lars kertoo hieman pelänneensä seminaariin asettumista, mutta rauhoittui, kun hän huomasi, että seminaari on pitkälti asuntola.

- Seminaari on minulle tärkeä asuinpaikkana. Sillä on myös hengellistä merkitystä nimenomaan rippi-isän

*Suudellaan
vaan*

- 1, 6-7 Kolme Turunmaan tietäjää itäisillä mailla
- 2 **Pääkirjoitus:**
Suudellaan vaan
- 3 **Metropoliitta Ambrosius**
Nyt on meidän aikamme toimia
- 4-5 **Isä Risto Lintu**
Petrun päivä
- 5 **Isä Markus Aroma**
Valon lapsia
- 5-6 **Isä Petri Ratilainen**
Kristuksen ylösnousemus ja seurakuntaelämä
- 8-9 **Arkkipiispa Leon kolumni**
Humanitaarisella avulla velvoittavia haasteita
- 9-10 **Arkkimandriitta Andreas**
Pyhä Henki ja karismat ortodoksisen tradition valossa
- 11 **Isä Heikki Honkamäki**
Sairaanripitys

12-15 TAMPERE**16-19 TURKU****20-21 HÄMEENLINNA**

- 22-23 **Leena Honkamäki**
Seurakunnan tulevaisuus
- 24-27 **Mikael Miikkola**
Matkoilla juurilleni polkupyörällä
- 25 Radio / TV
- 28 **Skeemaigumeni Johanneksen**
kirje (venäjäksi)

Taannoin minulle huomautettiin, kun keskustelin tuttujeni kanssa Raamatun lukemisesta eri kirkkojen piirissä, että luterilaiset kyllä lukevat Raamatua säännöllisesti, mutta ortodoksit vain suutelevat sitä. Otin tästä hieman nokkiini, koska ajattelin, että varmasti me luumme kirkoissamme paljon raamatuntekstejä, tai siis lukisimme, jos liturgiapalvelukset olisivat jokapäiväisiä. Ja lukisimme myös yksityisesti Raamatua kotonamme omissa rukouksissamme, jos vain uskollisesti jaksaisimme seurata kirkon opetusta henkilökohtaisesta hartauselämästä.

Jo kirkkomme kanonit näet velvoittavat piispat ja papit joka sunnuntai selittämään jumalanpalveluksissa kirkkokansalle pyhiä kirjoituksia. Pyhä raamatunopettaja Johannes Krysostomos kehotti usein kuulijoitaan mietiskelemään kotonaan saarnassa kuulemaansa ja tutkimaan aktiivisesti itsekkin Raamatua. Kirkkoisien tekstit ovat käytännössä täynnä kohtia, joissa korostetaan jatkuvan ja huolellisen raamatunlukemisen tarpeellisuutta – tai suorastaan välttämättömyyttä – pelastuksen kannalta.

Kestävä Raamatun lukeminen on kirkkoisien mukaan siis välttämätöntä maallikoille, mutta ennen kaikkea se on tärkeää kirkkomme papistolle. Ilman sisäistä näkemystä pyhistä teksteistä niitä ei voine sisäistyneesti eikä hengellisesti opettaa kirkkokansalle. Ja tämä kai tarkoittaa sitä, että Raamatun opetuksella ja pyhien tekstien meditaatiolla tulisi olla hyvin keskeinen asema kirkon työntekijöiden koulutuksessa. Tässä kohden on kuitenkin hiljainen epäily nousut mieleeni.

Ensi syksystä alkaen on tilanne näet sellainen, että Joensuun yliopiston teologisessa tiedekunnassa kirkkomme tuleville työntekijöille suunnattu raamatunopetus tullaan antamaan kokonaan luterilaisten opettajien voimin. Se tarkoittaa myös sitä, että ortodoksien saama opetus Raamatun ja kirkon suhteesta toteutuu lähtökohtaisesti läntisen teologian mukaisen tiedekäsityksen puitteissa. Tosin

näissä puitteissa kyseiset opettajat ovat ehdottomasti erinomaisen päteviä ja pystyviä. Olen kuitenkin syvästi huolestunut siitä, että se kirkkomme perinteinen käsitys, jonka mukaisesti Raamatua on uskottu ja ”suudeltu”, ei ehkä ainakaan toistaiseksi löydä selvää sijaa tiedekunnan tarjoamassa eksegeettisessä ajattelussa. Kärjistäen kai voisi sanoa, että tuleva papistomme ja työntekijäkaartimme on valmistus- saan saanut muutoin hyvän ortodoksisen kirkollisen koulutuksen, mutta suhtautumisessaan Raamattuun ja siinä olevaan Jumalan ilmoitukseen he ajattelevat pääosin läntisen teologian käsitteiden ja ajatusmallien avulla. Ja tämä vaikuttaa siihen, että tulevaisuudessa Raamattuun perustuva teologinen ajattelu muotoutuu kirkossamme yhä enemmän kohti läntistä ajattelutapaa. Haluammeko siis tätä, tyydymmekö siihen, mitä meille annetaan? Ortodokseille tyyppillisen, usein alistuvan suhtautumisen tuntien tämä näyttäisi koituvan osaksemme tulevina vuosina.

En ole huomannut, että mikään vähänkään virallinen taho kirkkomme piirissä olisi kiinnittänyt huomiota tällaisen ongelman mahdollisuuteen. Kirkollishallituksen apurahapolitiikkaan ei näytä tunnistavan tätä uhkaavaa kehityslinjaa. Ehkä kirkkomme piirissä ei ole riittävästi oppineisuutta käsittelemään erityisesti raamatuntutkimuksen kysymyksiä. Käytännössä tämä kai viittaisi siihen, että me jatkamme Raamatun suutelemista ja annamme muiden, siis niiden, jotka ovat oppineempia ja fiksumpia, hoitaa näiden asioiden konkreettisen ajattelemisen ja opettamisen meidän puolestamme. Niin metsä vastaa, kuin sinne huudetaan.

Kari M. Rantila

KIRKKOKALENTERIN
RAAMATUNKOHTIA
LUETTAVAKSI

18.5. Samarialaisnaisen sunnuntai
Joh. 20:1-10, Ap. t. 11:19-30,
Joh. 4:5-42

25.5. Sokeana syntyneen sunnuntai
I par.: Jes. 40:1-3,9, 41:17-18, 45:8,
48:20-21, 54:1; II par.: Mal. 3:1-2,5-
7,12,17-18,22-24; III par.: Viis.
4:7,16-20, 5:1-7;
Joh. 20:11-18, Ap.t. 16:16-34, Joh.
9:1-38, 2. Kor. 4:6-15, Matt. 11:2-15

29.5. Herran taivaaseen astuminen,
helatorstai
I par.: Jes. 2:2-3, II par.: Jes. 62:10-
63:3,7-9, III par.: Sak. 14:1,4,8-11;
Mark. 16:9-20, Ap. t. 1:1-12,
Luuk. 24:36-53

1.6. Pyhien isien sunnuntai
I par.: Gen. 14:14-20; II par.: Deut.
1:8-10,15-17; III par.: Deut. 10:14-
21; Joh. 21:1-14, Ap. t. 20:16-18a,
28-36, Joh. 17:1-13

8.6. Pyhän Kolminaisuuden päivä,
helluntai
I par.: Num. 11:16-17,24-29;
II par.: Joel 2:23-3:5; III par.:
Hes. 36:24-28; Joh. 20:19-23,
Ap. t. 2:1-11, Joh. 7:37-52, 8:12

9.6. Pyhän Hengen päivä
Ef. 5:9b-19, Matt. 18:10-20

15.6. Kaikkien pyhien sunnuntai
I par.: Jes. 43:9-14; II par.: Viis. 3:1-9;
III par.: Viis. 5:15-6:3;
Matt. 28:16-20, Hepr. 11:33-12:2,
Matt. 10:32-33,37-38, 19:27-30

22.6. Toinen hell.jälk. sunnuntai
Mark. 16:1-8, Room. 2:10-16,
Matt. 4:18-23

30.6. Kahdentoista apostolin juhla
1. Kor. 4:9-16, Matt. 9:36-10:8

6.7. Neljäs hell.jälk. sunnuntai
Luuk. 24:1-12, Room. 6:18-23,
Matt. 8:5-13

13.7. Pyhien isien sunnuntai
Luuk. 24:12-35, Tit. 3:8-15,
Matt. 5:14-19, Room. 10:1-10,
Matt. 8:28-9:1

20.7. Kuudes hell.jälk. sunnuntai
I par.: 1. Kun. 17:1-23, II par.: 1. Kun.
18:1,17-19:16; III par.: 1. Kun. 19:19-
21, 2. Kun. 2:1,6-14; Luuk. 24:36-53,
Room. 12:6-14, Matt. 9:1-8,
Jaak. 5:10-20, Matt. 23:29-39

Metropoliitta Ambrosius

NYT on meidän aikamme toimia

Etiopiasta tulee jatkuvasti uutisia nälänhädästä, luonnonmullistuksista tai yhteiskunnallisista levottomuuksista. Siellä ja muualla Afrikassa voi kuitenkin myös kokea paljon kauneutta ja hyvyyttä. Siellä näkyy vahvaa uskollisuutta kristinuskon periaatteille ja vanhaa sivistystä, josta mekin voimme ottaa oppia.

Etiopian ortodoksisen kirkon katsotaan kuuluvan orientaaliin kirkkoihin, jotka erkanivat Kalkedonin kirkolliskokouksen (v. 451) uskonmäärittelystä. Kysymys Kristuksen kahdesta luonnosta erotti orientaalisen ja bysanttilais-ortodoksisen perinteen. Käydyissä teologisissa neuvotteluissa tämä vanha ongelma on ratkaistu. On todettu, että kysymys Etiopian kirkonkaan osalta ei ole ns. monofysitismistä, jonka mukaan Kristuksella olisi vain yksi luonto (ts. vain jumalallinen luonto).

Etiopia mainitaan useita kertoja Raamatussa. Kristillisen kirkon juuret menevät siellä kolmannelle vuosisadalle. Etiopian kristityille on tyypillistä, että he näkevät Kristus-uskolla vahvasti vanhatestamentillisiä juuria. Kirkko opettaa sielläkin, että kristitylle koko elämän, niin arjen kuin juhlan, tulisi olla evankeliumin todeksi kokemista.

Etiopialaisten hengellisyyteen kuuluu säännöllinen kirkossakäynti, paastoaminen ja almujen antaminen. Luostariperinne on vahva, ja luostareihin tehdään pyhiinvaellusmatkoja. Myös hiljaisuuteen vetäytyminen, meidän retriittejämme muistuttava, toimii keinona hengellisyyden syventämisessä. Etiopian osin karussa vuoristossa kilvoittelee myös erakkoja, joiden merkitys esirukoilijoina ja hengellisinä ohjaajina on tärkeä.

Voimakas uskonnollinen perinne ei kuitenkaan ole eliminoinut ongelmia. Sopuisa rinnakkaiselo on löytynyt muslimien kanssa, vaikka nyt islamin uusi nousu nähdään uhkana. Toisaalta 1900-luvulla sekä fasistit että kommunistit ovat pyrkineet horjuttamaan uskonnon asemaa.

Elämän olosuhteet eivät ole olleet helppoja. Puiden hakkuut ovat lisänneet maaperän eroosiota. Kivi- ja puu-aiheuttaa maanviljelykselle huomattavia vaikeuksia. Nälkä ja sairaudet koettelevat erityisesti heikompia. Tällä hetkelläkin yli kymmenen miljoonaa ihmistä kärsii nälänhädästä.

Meidän olisi syytä kanavoida sinne veljesapua esimerkiksi *Ortaidin* (Ortodoksisen kirkon ulkomaanapu) kautta. Kastelujärjestelmien rakentaminen ja puiden istutukset parantaisivat elämän olosuhteita. Sairaanhoidon järjestäminen kohottaa elämän laatua. Monet kärsivät sairauksista, joihin olisi hoitokeinoja, mutta lääkkeisiin ei ole vaaraa.

Tällä hetkellä kysymys on akuutista hädästä. Nälkätatastrofin uhrien asema on hälyttävä. He eivät voi odottaa. Pienikin panoksemme olisi perillä Etiopiassa huomattava apu. Samalla se on voimakas todistus siitä, että ortodokseina kannamme huolta maasta, jonka väestön suurin osa edustaa omaamme huomattavasti vanhempaa ortodoksista kirkkoa.

Arkkipiispa **Abuna Gorgorios II** (k. 1990) opetti kirkkonsa nuorisoa: ”Teidän tulee yhdistää hengellisen palvelukseenne jokapäiväiseen työhön ja olla kirkon aktiivisia jäseniä. Kristinuskoa tulisi ilmentää enemmän teoissa kuin sanoissa eli teidän tulisi ennemminkin toimia kuin puhua. Olkaa kristillisen elämän esikuvia, jotta ihmiset voivat seurata esimerkkiänne. Huomioikaa jokainen ihminen, rikas ja köyhä, koska Jumala ilmaisee itsensä heidän jokaisen kautta.”

Samaan kokonaisvaltaiseen uskonelämään meidän tulisi pyrkiä palvelemalla lähimmäisiämme. Suomen luterilainen kirkko on järjestänyt avustustoimintaa myös Etiopiassa. Heidän erilaiset projektinsa ovat meille hyvä esimerkki ja kannustin. Heidän asiantuntemustaan ja yhteyksiään voimme käyttää, kun lähetämme apua *Ortaidin* kautta. Abuna Gorgoriosin opetuksen mukaisesti nyt on meidän aikamme toimia, eikä vain puhua.

Ortodoksisen kirkon ulkomaanavun
Ortaid-nimi muodostuu
ortodoksi-sanan alkuosasta ja apua
merkittävästä latinanlaisperäisestä
aid-sanasta.

ORTAID auttaa ja yhdistää

Muuttunut maailmantilanne on tuonut uusia haasteita myös ortodoksiselle kirkolle Suomessa. Samalla kun Suomeen on tullut tuhansia maahanmuuttajia ja pakolaisia, on hätä ulkomailla herättänyt Suomessa asuvien ortodoksien piirissä halun auttaa. Ortodoksisen kirkon ulkomaanapu **Ortaid** on syntynyt vastaamaan tähän kutsuun.

Ortaid tukee avustus- ja projektikohteiden omatoimista kehittämistä ja edistää kulttuuriyhteistyötä kohdealueiden sekä Suomen ortodoksien kesken. **Ortaid** toimittaa humanitaarista apua ja toteuttaa kehitysyhteistyö- sekä kulttuuriyhteistyöhankkeita paikallisten ortodoksisten yhteisöjen kanssa.

Voit tukea **Ortaidin** toimintaa lahjoituksin. **Ortaid** tarjoaa Sinulle mahdollisuuden osallistua maailman ortodoksien tulevaisuuden rakentamiseen.

Ortaidin tili on 548005-216435.

Lisätietoja **Ortaidin** toiminnasta ja hankkeista löytää järjestön nettisivuilta www.ort.fi/ortaid.

Petrun päivä

Kesäkuun 29. päivänä vietetään apostolien Pietarin ja Paavalin päivää. Karjalaisessa kielenkäytössä se on Petrun päivä. Muistopäivän vietto on alkanut jo varhaiskristillisellä kaudella.

Pietarin varsinainen nimi oli Simon Johanneksen poika, mutta ensikohtaamisen yhteydessä Jeesus sanoi Pietarille: *"Nimesi on oleva Keefas - se merkitsee Kallio."* (Joh. 1:42) Hän oli varsinaiselta ammatiltaan kalastaja. Kalansaalisihmeen kautta hän uskoi Jeesukseen ja liittyi Jeesuksen opetuslasten joukkoon, johon hänen veljensä Andreas oli ensimmäiseksi kutsuttu. Jeesus teki kalojen pyytäjistä ihmisten kalastajan. Hän oli hyvin päättäväinen ja ilmaisi mielipiteensä rohkeasti, usein myös toisten opetuslasten puolesta. Hän tunnusti Jeesukselle: *"Sinä olet Messias, elävän Jumalan Poika."* (Matt. 16:16)

Pietari halusi myös suojella Jeesusta. Kun hän ensimmäisen kerran puhui tulevista kärsimyksistään Pietari veti hänet syrjään ja sanoi: *"Jumala varjelkoon! Sitä ei saa tapahduttaa sinulle, Herra."* Mutta hän kääntyi pois ja sanoi Pietarille: *"Väisty tieltäni, Saatana! Sinä tahdot saada minut lankeamaan. Sinun ajatuksesi eivät ole Jumalasta, vaan ihmisestä."* (Matt. 16:22,23) Jeesusta kiinni otettaessa Pietari aikoi miekalla estää sen.

Pietari Sebedeuksen poikien kanssa muodosti ryhmän, jonka Jeesus otti mukaansa erityisiin tilanteisiin, kuten Jairoksen tyttären herättämiseen ja kirkastusvuorelle sekä rukoillessaan Getsemanessa. Rohkeudestaan huolimatta Pietari piti tärkeämpänä oman henkensä säilyttämisen: kun Jeesusta kuulusteltiin hän kielsi kolmesti tuntevansa Jeesuksen. Katkerana ja katuvaivana

hän palasi veneelleen luopuakseen saamastaan apostolin tehtävästä. Kalansaaliin avulla ylösnoussut Herra kutsui hänet kuitenkin takaisin. Yhtä monta kertaa kuin hän oli kieltänyt Kristuksen hän joutui tunnustamaan rakkautensa ylösnousseelle Herralle.

Pietari johtajana

Pyhän Hengen vuodattamisen tapahtumassa apostoli Pietari oli ehdoton johtaja. Hän hoiti ensimmäisen seurakunnan järjestäytymisen, joka sitten oli esikuvana kristinuskon levittäessä ympäri maailmaa. Aluksihan apostolit toimivat Jerusalemissa, Juudeassa ja Samariassa. Juutalaisuuteen kääntyneen Korneliuksen perheen Pietari kastoi, ja siitä alkoi lähetystyö myös pakanoiden keskuudessa. Kun kristittyjä ruvettiin vainoamaan, apostolit ja muut Jeesuksen seuraajat pakenivat ympäri suurta Rooman valtakuntaa. Näin kristinuskoko levisi entistä nopeammin Rooman valtakunnassa. Vaikka Pietari oli aloittanut ei-juutalaisten ottamisen kirkon jäseniksi, hän kuitenkin osoitti epävarmuutta siitä, tulisiko pakanoudesta kristinuskoon liittyneiden noudattaa juutalaisia perinnäissääntöjä (ks. Gal. 2:11-14). Kristus oli opetuksessaan osoittanut, ettei lakihurskaus

tule ihmisille pelastukseksi.

Kirkko ja juutalaisuus

Suhde juutalaisuuteen on ollut hyvin vaikea kristinuskossa. Kristusta koskevat ennustukset ja muut Uuteen liittoon liittyvät opetukset ovat Vanhan Testamentin kirjoista peräisin. Myös ensimmäisinä vuosikymmeninä ja vuosisatoina jumalanpalvelukset noudattivat juutalaisia tapoja. Apostolisissa säännöissä, joiden olemassaolosta on viitteitä jo ensimmäisen kirkolliskokouksen (v. 325) päätöksissä, 65. sääntö kieltää klerikon (papiston jäsenen) ja maallikon osallistumasta juutalaisten ja harhaoppisten kanssa yhteiseen rukoukseen erottamisen uhalla. Vaikka kristinuskoko on oma uskontonsa eikä mikään Mooseksen uskonnon jatke, meillä on jumalanpalveluksien teksteissä paljon sellaista, mitä monikaan nykyajan kristitty ei ymmärrä. Kristinuskoko on ymmärretty uutena Israelina.

Neron vainoissa

Apostoli Pietari teki lähetystyötä monissa paikoissa: Syyriassa, Pontuksessa, Galatiassa, Bityniassa, Vähä-Aasiassa ja Egyptissä. Lopulta hän päätyi valtakunnan pääkaupunkiin Roomaan. Perimätiedon mukaan hän toimi sen seurakunnan

Piirros Margit Lintu

Kuva: Juha-Matti Martikainen

Valon lapsia

Koko pääsiäiskausi on täynnä ylösnousemuksen iloa ja valoa, mutta harvoin tuon juhlahumun keskellä me pysähdymme ajattelemaan valon todellista merkitystä. Valo on elämällemme välttämätöntä, ja ilman valoa elämä maapallolla on mahdotonta. Näin on Jumala viisaudessaan säätänyt. Auringon valo ja lämpö muistuttavat meitä jatkuvasti siitä, että Jumala pitää huolta luomakunnastaan ja rakastaa sitä ja että valo ja lämpö ovat Jumalan rakkauden ilmentymiä ja välikappaleita tässä maailmassa.

Kristillisessä ajattelussa Jumalaa itseään on joskus verrattu "rakkauden aurinkoon", jonka säteet saavat alkunsa Jumalan olemuksesta. Nämä säteet virtaavat koko kosmoksen halki "täyttären sen hyvyydellä, rakkaudella ja kauneudella" ja tekevät elämän meille mahdolliseksi. Valo usein samaistetaan totuuteen, joka karkottaa pimeyden, mutta totuuden valkeus, johon ei liity rakkauden lämpöä, on usein kylmää ja armotonta totuutta. Sillä ei pitäisi olla mitään tekemistä ainakaan kris-

tillisen uskon ja elämän kanssa. Aivan samalla tavoin kuin auringon valo ja lämpö kuuluvat erottamattomasti yhteen, niin kristillisessä uskossa ja elämässä totuus ja rakkaus kuuluvat yhteen.

Rakkaus on kaiken alkulähde, koska Jumala on rakkaus, ja totuus kasvaa aina rakkauden pohjalta ja rakkauden lämmössä. Tällaista totuuden ja rakkauden valoa ja lämpöä tämä maailma, yhteiskuntamme ja oikeuslaitoksemme kaipaavat, sillä tällainen totuus voi saada todella myönteisen muutoksen aikaan niin yksittäisten ihmisten kuin koko yhteiskunnan elämässä. Mutta meidän maailmamme on niin täynnä kylmää totuutta, josta puuttuu kaikki inhimillinen lämpö ja välittäminen. Tällainen totuus ei tee meitä vapaiksi eikä saa meissä eikä yhteiskunnassakaan aikaan mitään todellisia muutoksia. On aina helpompaa valita kylmä totuus, on aina helpompaa hallita, alistaa ja kontrolloidaihmisiä kuin rakastaa heitä. Tämä on ollut myös kristillisen kirkon kiusaus koko sen olemassaolon ajan. Maallisessa yhteiskunnassa se on ollut lähes sääntö koko ihmiskunnan olemassaolon ajan.

Kristus kutsuu meitä olemaan valon ja rakkauden lapsia tässä maailmassa. Hän kutsuu meitä tekemään tästä maailmasta totuuden, oikeudenmukaisuuden ja rakkauden maailmaa, jossa kaikki voisivat nauttia rakkauden, rauhan, ystävyys ja veljeyden valosta ja lämmöstä.

Isä Markus

Kristuksen ylösnousemus ja seurakunta-elämä

Tätä kirjoittaessani on riemullinen pääsiäisaamu kello yhdeksän. Nukuin kaksi tuntia työhuoneeni sohvalla ja läksin kävelemään Aurajoen rannalle. Mieleksäni liikkui tämä kirjoitus ja eräältä ihmiseltä saamani evästys siitä, mitä kirjoittaisin. KIRJOITA JOTAIN RIEMULLISTA!

Kaupunki oli aika hiljainen. Muutama krapulainen ihminen väisteli aurinkoisia paikkoja, jotka eivät ilmeisesti kivistäville silmille olleet hyväksi. Minä halusin olla luonnon keskellä aurinkoisilla paikoilla. Linnut pitivät hienon konsertin vähintään neliäänisenä, ehkä lyhentäen jonkin osan pitkästä teoksesta. Minulle kelpasi hyvä lyhennys hyvässä ilmapiirissä. En ajatellut valittaa kenellekään, sillä nyt on Herran pääsiäinen, ja koko luomakunta riemuitsee. Nyt sitä ei näkynyt äänek-

Jatkuu sivulla 6

johtajana. Hänen tulkkinaan ja puheidensa muistiinmerkitsijänä toimi evankelista Markus, joka kirjoitti evankeliumin Pietarin opetuspuhujen perusteella. Kun keisari Neron vaino kristittyjä kohtaan alkoi, hänen seurakuntansa halusi hänen säästyvän vainolta ja suostutteli hänet lähtemään pakoon. Matkatesaan auringonnousua kohden hän näki Jeesuksen tulevan häntä vastaan kiiruhtaan kohti Roomaa. "Minne menet, Herra?" Pietari kysyi ihmeissään. "Menen toisen kerran kärsimään sinun puolestasi," Herra vastasi. Tämän näyn perusteella Pietari palasi Roomaan rohkaisemaan

seurakuntansa jäseniä. Itse hän kuoli ristillä pää alaspäin.

Olemme Pietarin kaltaisia

Apostoli Pietari joutui opettelemaan uusia asioita aikuisiässä, mutta kasvoi vastuun lisääntyessä. Hän oli käytännön mies, jollaista järjestelykykyä myös hengellisessä organisaatiossa tarvitaan. Monessa suhteessa olemme Pietarin kaltaisia. Teemme virheitä, erehdymme, rikomme Jumalan pyhää tahtoa vastaan. Jouduimme joka päivä tarkistamaan suhdettamme Jumalaan. Aina meillä on myös mahdollisuus tarkistaa elämäntapaamme. Yhtä monta ker-

taa kuin olemme syntyä tehneet, meillä on mahdollisuus tunnustaa rakkautemme Kristukseen ja kokea anteeksianto.

Pyhän apostolin rakkaus johti hänet viemään ilosanomaa eri kansoille, mutta myös vankeuteen, kärsimykseen ja marttyyrikuolemaan. Tärkeintä hänelle lienee ollut se, mitä hän koki kirkastusvuorella Kristuksen läheisyydessä. Se on varmasti jokaisen kristityn toive.

Pyhiin apostolien Pietarin ja Paavalin muistopäivä on 29.6. Siihen valmistava apostolien paasto on tänä vuonna 16.-28.6.

Isä Risto

Kristuksen...

käimmässä osassa luomakuntaa eli ihmisissä, mutta uskon, että kohta liitymme tähän mukaan, kunhan he-räilemme ja haluamme viedä elämää eteenpäin vievää sanomaa, ei ikävää vaan riemullista.

Tässä lehdessä tuonnempana oleva Olli Forssenin yhteenvedo seurakuntamme diakoniatyön tilasta kuvaa myös minun tuntemuksiani. Emme tee hyviä tekoja tilastojen ja raporttien vuoksi. Eikä työ ole mitenkään helppoa, ellei omaa synnyntäisiä taitoja kohdata ihminen juuri niin aitona kuin hän on tai sinä olet.

Diakoniatyöhön osallistuu satoja seurakuntalaisiamme omalla tavallaan, omien voimavarojensa ja armolahjojensa mukaan ympäri seurakuntaa. Tulee mieleeni Jeesuksen sanat: "Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä mitä tekevät." Suurin osa diakoniatyöntekijöistämme ei myöskään tiedosta tekemäänsä hyvää, mutta se on jotain, mistä uskoisin koko luomakunnan riemuitsevan, eikä heidän vuokseen tarvitse pyytää anteeksi, vaan heistä Kristus sanoo: "Pyhä Isä, suojele heitä nimesi voimalla, sen nimen, jonka

olet minulle antanut... jotta minun iloni täyttäisi heidät." (Joh. 17)

Monessa mielessä kiitos ja ilo helposti unohtuu. Odotamme kiitosta ja kannustusta esimiehiltämme ja yleemmältä taholta, mutta yleensä odotuksemme palkitaan pettymyksellä. Tämä johtuu ehkä ennen kaikkea siitä, että luulemme itsestämme liikoja. Olkoon tämän tarinan aiheena lopussa oleva toivomus: mistä pitäisi puhua? Mieleen tuli myös seitsemän vuotiaan poikani sanat: "Ensi kerralla äijä laitot sen autoradan kuntoon", joten lähden rakentamaan autorataa.

Siunattua, riemullista Kristuksen kuolleista ylösnousemuksen juhlaa Analogin lukijoille

Isä Petri

PS. Liitän oheen hienon kirjeen, josta aiheeni sai alkunsa.

"Rakas Kirkkis!

Siitä Analogin kirjoituksesta... rukous voisi olla aihe - voisiko?

Mulle opetettiin kotona, että pääsiäisaamuna aurinkokin nouslessaan tanssii ilosta. Tänä vuonna pääsiäisjuhla meidän seurakunnassa oli pulppuavan ilon ja riemun ja yhdessäolon/yhteenkuulumisen juhlaa, johon luonto upeana kevätää-

muna auringonnousuineen/tansseineen osallistui. Ei liene suurempaa kiitoksen aihetta kuin tällainen riemu! Multa se kiittäminen tahtoo omassa rukouksessa helposti unohtua; pyytää, edellyttää ja vaatii kyllä muistan.

Eilen tuli uutisissa konkreetti muistutus omasta yltykyläisyydestämme, kun sodan kauhut juuri koenut pikkupoika kertoi toimittajalle omia toiveitaan: 'saisi rauhassa käydä koulua ja leikkiä kavereiden kanssa'! Ei ole paljon pyydetty, mikä pitäisi ainakin mun muistaa, kun kaiken ilon ja riemun keskelläkin tulee tyytymättömyyden puuskia. Onneksi joskus jopa huomaa ne, mutta saisin silti osata olla kiittolli-sempi/kiittollinen.

Siis rukous: kiitosrukous erityisesti, johon meillä kaikilla on aihetta - pitäisihän sitä osata kiittää vaikeuksistakin, niinhän juuri luulen kirkossa kuulleen. Ja se se vasta on vaikeata!"

KIITOSRUKOUS: Kiitän Sinua Jumala tästäkin päivästä, jonka olet tahtonut kanssani kulkea, kaikesta siitä mitä olet hyväkseni tehnyt, ja niistä ihmisistä, jotka ovat lähelläni. (Isä Petri)

Kolme Turunmaan...

vuoksi.

Kuin yhdestä suusta pojat sanovat, että seminaarilla oppii asumaan yhdessä erilaisten ihmisten kanssa. Tämä taito on tärkeää myöhemmin seurakunnassa, koska sielläkin kohtaa hankalia ihmisiä.

Myös Antti on edistynyt itsetutkistelussa. - Seminaari on hyvin kasvatava paikka, koska siellä yhteisö on hyvin voimakas. Olen oppinut aivan uusia kärsivällisyyden piirteitä itsestäni!

Lars on pannut merkille, että Joensuussa opiskelijat on enemmän yhdessä juuri seminaarin takia. - Turussa opiskelijat asuvat aina jossakin lähiössä. Samanlaista kiinteää keskustelua ja yhteiselämää kuin täällä ei opiskelijoiden kesken synny niin helposti. Tämä vaikuttaa myös jumalanpalveluselämään ja siihen kasvamiseen.

Kuria Pietarista

Kylmin värein pojat muistelevat tutustumismatkaansa Pietarin hengellisen akatemian sikäläiseen seminaarielämään. Aulassa oli lista rangaistuksen saaneista opiskelijoista, jotka olivat myöhästyneet luennoilta tai jättäneet läksynsä tekemättä. Isä Andrei sanookin, että siellä elämä oli kurinalaista.

- Täällä seminaarissa me jääme aika paljon itsemme varaan. Meitä ei ohjata karttakepin kanssa. Muistaakseni Kuopion seminaarikin oli vielä sellainen, että jumalanpalvelus ei alkanut, ennen kuin jokainen oli herännyt ja tulut kirkkoon. Meillä ei täällä ole sellaista järjestystä.

Antilla on tästä selvä käsitys. - Ehkä meno täällä on vähän inhimillisempää. Meitä pidetään enemmän yksilöinä kuin tulevana kirkollisena aikensena.

Innostusta opiskeluun

Jokainen teologianopiskelija joutuu

pohtimaan opiskelunsa tarkoitusta. Lars kertoo, että hän valinnee tulevaisuudessa joko tutkijan tai kirkollisen työuran.

Isä Andreille papin virka oli luonnollinen vaihtoehto. Hänen motivoituneisuutensa vain kasvoi opintojen myötä. Tosin hänelle koitui myös selvää haittaa koulutuksen monista siirtymävaiheista Joensuussa. Opetus on ollut hänen pääaineessaan kirkkohistoriasa välillä hyvinkin aaltoilevaa. Tästä opiskelu on selvästi kärsinyt, vaikka yleiseen intoon se ei ole vaikuttanut.

Myös Antti on joutunut pohtimaan opintojaan. - Minä en ole tehnyt vielä tulevaisuuteni ammatinvalinnan suhteen mitään ratkaisuja. Mutta omaa motivaatiotaan joutuu hakemaan toisinaan pitkään ja aika syvällisestikin.

Sopeutuuko lännenmies susirajalle?

Lars on vähän ihmeissään tokaistesaan, ettei hän ole koskaan oikein ymmärtänyt näitä savolais-karjalais-heimojuttuja. - Minä operoin akselilla

Isä Andrei, Antti Narmala ja Lars G. Ahlbäck auringossa teologisen tiedekunnan edessä.

ruotsalainen-suomenruotsalaiset. Siihen nähden Joensuu on pieni paikka kaukana kotoa.

Antti sanoo kokeneensa samaa kuin Lars. - Minäkin vannoin joskus lukioaikoina, että ei koskaan Turkua pienempään kaupunkiin ...

Hän selittää, että suuremman ja pienemmän kaupungin erottaa toisistaan niiden tarjoamat kulttuurimahdollisuudet. - Joensuussa täysi galleriakierros ei kestä tuntiakaan!

Isä Andreille muutos itään teki hyvää, onhan pitkällä etäisyyksillä toki huonotkin puolensa. - Jotenkin tämä etäisyys on tehnyt sen, että hyvin harvoin jaksaa lähteä kotona käymään. Matka on pitkä ja junalippu on kallis. Kun olen myös perheellinen, niin sekin on lisännyt matkustamisen vaikeutta.

Seminaariin lisää kirkkotaiteen opetusta

Antin mielestä seminaari voisi panostaa enemmän ikonien ja kirkkotaiteen ymmärtämisen lisäämiseen papiston keskuudessa. Kaksi opintoviikkoa ikoniteologiaa on hänestä liian vähän.

- Kirkkotaiteeseen ja ikonien maailmaan perehdyttäminen on täysin olematonta. Puute tulee esiin jälkepäin pappien suhtautumisessa: papit siunaavat aivan minkälaisia ikoneita tahansa! Papin pitäisi pystyä sanomaan, onko siunattavaksi tuotu ikoni kanoonisesti oikeanlainen.

Tähän isä Andrei toteaa, että pappi pääsee tietenkin vähemmälle, kun hänen ei tarvitse sanoa, ettei tätä ikonia voi siunata. Lars näkee asialla laajempia seurauksia. - Jos pappi ei ymmärrä ikoneista, miten niitä käytetään tai säilytetään, niin ei hän varmaan muistakaan kirkon esineistä osaa sillä tavoin teknisesti pitää huolta.

Antti ehdottaa, että seminaarilla voisi vieraila joku hyvä ikonimaalauk-

sen opettaja. - Myös luentoja ikonien historiasta tai kuvakielestä olisi hyvä olla, koska ne auttavat perehtymään ikoneihin. Suomessa on todella paljon ikonimaalauksen harrastajia, mutta vähän tietoa ja hyviä opettajia. Myös kriittisyyttä on hyvin vähän, hän toteaa.

Enemmän käytännön taitojen opetusta

Isä Andrei kaipaa seminaarille enemmän käytännön pastoraaliteologista vastuuta. Teologikoulutuksesta on tullut hyvin teoreettista Kuopion seminaarin aikoihin verrattuna. Seminaarin kirkossa hoidettujen tehtävien lisäksi pitäisi olla myös enemmän pastoraaliteologisia harjoituksia, ja opiskelijoille tulisi antaa selkeää ohjeistusta. Tietenkin käytäntö tulee opettamaan jokaiselta papiksi vihittyä, mutta tällä hetkellä opetus on vähän kirjanoppinutta.

Myös Lars on huolissaan. Hänestä tuntuu, että nykyinen opintojen rakenne ei anna riittäviä teknisiä valmiuksia papilliseen työhön. - Itse olen käyttänyt 15 opintoviikkoa käytännöllisen teologian opiskeluun, enkä vielääkään tiedä, miten rimpuileva lapsi kastetaan.

Työllistymisen ongelmat

Tiedekunnassa ortodoksit voivat suuntautua teologeiksi, kirkkomuusikoiksi tai uskonnonopettajiksi. Isä Andrei on tunnistanut yhden juuri teologeille tyypillisen ongelman: heille ei ole mahdollista tehdä keikkatöitä seurakunnissa kirkkomuusikkojen tapaan. - Me emme voi heittää papinkeikkaa ennen vihkimystä, eikä vihkimys tule heti opintojen alettua. Myös avioliiton solmiminen vie oman aikansa tulevalta papilta. Harjoitusta virkaan ei siis voi oikeastaan aikaisemmin saada.

Työllistymiseen tulevana vuosina vaikuttaa suurten ikäluokkien pappien eläkkeelle jääminen. Muutaman vuoden sisällä tulee haettavaksi mon-

ta kirkkoherran virkaa. Mutta isä Andrei sanoo, ettei haluaisi suoraan "Kittilän kirkkoherraksi". Hän toivoo, että voisi aloittaa jostakin toisen papin tai muutoin vähemmän vastuullisesta virasta. - Yleensä kirkkokunnassa pitäisi tehdä selväksi, että ne, jotka ovat olleet pitkään toisen papin virassa, hakisivat kirkkoherran virkaa, jotta tällaiset raakileet pääsisivät ensin vähemmän vastuullisiin tehtäviin.

Larsille jopa munkkeus on mahdollista. - Olen ehkä siinä vaiheessa, jossa mietin, minkä vuoksi opiskelen. Jos toivon olevani joskus pappismunkki, niin mikä tehtävä on täällä annettavalla opetuksella? Jos taas haluaisin tiedemieheksi, niin totta kai tämä on silloin oiva paikka opiskelulle. Toisaalta olen vielä niin nuori, että minun ehkä sallitaan vielä hieman ajelehtiäkin.

Antilla on työllistymisestä selvä näkemys. - Minusta tulee isona Helena Nikkasan ja Aune Jääskisen risteytys! Kun joskus valmistun, aion opiskella teologian lisäksi taidehistoriaa, ja uskon, että minulla on silloin työpaikkakin.

Miten kirkko hoitaa työllistymistä?

Isä Andrei tuntee sääliä kanttorioipiskelijoita kohtaan. - Seurakunnissa palkataan kouluttamattomia tyyppejä keikkakanttoreiksi, eikä kanttorinvirkaa usein edes avata haettavaksi. Tämä vaikuttaa suoraan kanttorien työllistymiseen. Tämä ongelma on kyllä tiedostettu esimerkiksi pappienliitossa, ja piispatkin sen tuntevat, mutta seurakunnat ovat sen verran itsenäisiä, että niissä tehdään, mitä halutaan. Tällainen ei motivoi juuri opiskelamaan, kun kouluttamattomia ihmisiä palkataan töihin. Tästä opiskelijat ovat paljon keskustelleet, ja jotkut ovat olleet hyvin suivaantuneita. Miksi näin on, se tiedetään, mutta siihen ei kuitenkaan puututa.

Antti on samaa mieltä. - On niin väärin tällaisten harrastelijapappien ja diakonien vihkiminen jonkinlaiseksi palkinnoksi seurakunnassa suoritettua työstä. Sitten kun eteen nousee todellisia ongelmia, esimerkiksi vaikeita sielunhoidollisia tai teologisia ongelmia, niin nopeasti tällainen äkkivihitty huomaa, että ei kyse olekaan vain palvelusten toimittamisesta vaan paljosta muusta. Tällainen työntekijä tulee kohtaamaan ongelmia, joihin hänellä ei ole ratkaisuja ilman kunnan opintoja. - KMR

Humanitaarisella avulla velvoittavia haasteita

Kirkkomme humanitaarisen avun järjestö on aloittanut käytännön työnsä. Seurakuntiin on jaettu Ortaidin esitteitä usealla kielellä. Myös järjestön verkkosivut on avattu. Työntekijänämme projektejämme vetää **Jyrki Härkönen**. Hänen ja luterilaisen kirkkomme vastaavan järjestön edustajan **Helena Manninen-Visurin** kanssa teimme äskettäin matkan maahan nimeltä Serbia ja Montenegro. Keskeisenä kohteena oli myös Bosnia-Herzegovina.

Tapasimme Serbian patriarkan **Pavlen** ja hänen pyhän synodinsa sekä muita piispoja, niin myös johtavia virkamiehiä asiamme kannalta tärkeissä ministeriöissä Belgradissa. Kuulimme hallituksen pakolaismissaarin näkemykset tilanteesta maassaan. Ennen matkaa olin valmistautunut asioihin tapaamalla niin Ruotsissa kuin Suomessakin olevat Serbian suurlähettiläät ja lähetystövirkamiehet. Ruotsissa käydessäni kaksi kertaa tänä keväänä tapasin siellä olevan serbialaisen piispan **Dosifein** ja hänen papistoaan ja serbialaista väestöä. Meitä valmistivat ennen lähtöämme niin entisen Ju-

Arkkipiispa Leo korosti patriarkka Pavlille (s. 1914), että Suomen ortodoksit tukevat Serbian demokraatiakehitystä ja Serbian ortodoksisen kirkon näkyvää roolia koko Euroopan henkisessä kehityksessä.

goslavian konfliktin erikoistuntija **Elisabet Rehn** kuin myös ulkoministeriömme Balkan-asiantuntijat. Kirkon Ulkomaanavun asiantuntemus on käytettävissämme. Oma suurlähetystömme Belgradissa antoi monipuolisen apunsa.

Yhteistyökumppanimme Serbian kirkon humanitaarisen avun järjestö *Philanthropy* esitteli laajasti toimintaansa ja työnsä olosuhteita. Serbian asioiden tiimoilta olemme myös saaneet pitää vierainamme suuren amerikkalaisen ortodoksisen avustusjärjestön johdon edustajia ja Balkanin tilanteen tuntijoita.

Mainittakoon, että yhdessä arkkipiispa **Jukka Paarman** kanssa olemme vedonneet suomalaiseen ekumeniaan Irakin pakolaisten avun suhteen. Etiopian sodan ja kuivuuden aiheuttamien kärsimysten tiedostaminen on myös saanut meidät yrittämään auttavia tekoja. Edellisen hallituksemme keskeisten ministerien myötävaikutuksella ja Kirkon Ulkomaanavun (KUA) osoittamalla yhteistyöhallulla ja hyvällä tahdolla olemme avustusjärjestöinä yhteistyökumppaneita. Tässä vuorovaikutuksessa saamme alkavaan työhömmme valtavasti tietotaitoa ja hyödyllistä kokemusta.

Tärkeänä pyrkimyksenämme matkallamme oli esitellä Serbian

kirkon johdolle järjestöjemme ja Ulkoministeriön Kehitysyhteistyöosaston vuosille 2003 – 2004 rahoittaman Länsi-Balkanin paluumuutto-ohjelman etenemistä Bosnia-Herzegovinassa. Ohjelman toteuttamisen kannalta keskeisessä asemassa on Bijeljina asuva Tuzlan ja Zvornikin ortodoksinen piispa **Vasilije** (Kacavenda). Hänen tapaamisensa oli hyvin positiivinen ja mahdollisuuksia luova kohtaaminen.

Ensimmäisenä meidät otti vastaan Hänen Pyhytensä Pavle synodinsa kanssa. Hän kiitti suomalaisia vieraita toteamalla muun ohella, ettei ihminen voi valita aikaa, jolloin hän elää. Ainoa valinta on tämän hyvin kunnioitetun ja arvostetun kirkonjohtajan mukaan se, eläkö ihminen kuin kristitty vai kuin barbaari.

Eri puolilla maata näimme ryöstettyjä ja räjäytettyjä ihmisten koteja ja tempeleitä. Näimme myös rakennuksia, joista oli jäljellä vain betoninen runko, kun tiilet oli viety pois. Kävimme myös uusissa kodeissa ja kirkoissa. Suomalaisjohtoisesti rakennettujen talojen seinässä oli Suomen lippu. Näimme serbien, muslimien ja kroaattien voivan elää myös keskinäisessä rauhassa ja rakkaudessa, jos vihasakin. Näimme miinoitettuja ja miinoista vapautettuja alueita. Näimme tulevaisuuden toivon merkkejä.

Serbia haluaa vauhtia demokraatiakehitykseen ja EU-integraatioon. Tämä ei onnistu ilman sopua ja yhteistyötä uskonnollisten yhteisöjen välillä. Uskonnot sotkettiin konflikteissa kansallisten intressien ajamiseen ja etnisen vihan lietsomiseen. Viime aikoina us-

Ortaid vie ortodoksien apua maailmalle

Balkan on Suomen ortodoksisen kirkon ulkomaanavun ensimmäinen avustuskohte. Kirkon Ulkomaanapu (KUA) ja Ortaid toteuttavat Bosnia-Hertsegovinassa yhteisen kolmevuotisen paluumuutto-ohjelman. KUA:n ja Ortaidin yhteistyö Balkanilla alkoi vuonna 2000, jolloin järjestöt hankkivat yhdessä auton ortodoksisen seurakuntaan Kosovossa.

Ortaid koordinoi toukokuussa lahjoitusvaroja myös Etiopian nälkäkatastrofin uhreille. Ortaidin kumppanina Etiopiassa on maan suurin uskonnollinen yhteisö, ortodoksinen kirkko, joka on merkittävässä asemassa kansainvälisen ruoka-avun jakamisessa.

Ryhdy Ortaidin jäseneksi

Vuonna 2000 perustettu Ortaid ry on arkkipiispa Leon johdolla toimiva ortodoksinen kansalaisjärjestö. Ortaidin tarkoituksena on lievittää aineellista hätää alueilla, joissa on ortodoksista väestöä.

Ortaid tarjoaa sekä yksityisille ihmisille että yhteisöille mahdollisuuden osallistua maailman ortodoksien tulevaisuuden rakentamiseen. Ortaid järjestää toimintansa tukemiseksi varojen ja avustamateriaalin keräyksiä sekä vastaanottaa lahjoituksia ja testamentteja.

Ortaidin koordinoiman ulkomaan avustustoiminnan tukeminen tapahtuu liittymällä järjestön jäseneksi tai tekemällä lahjoituksen Ortaidin tilille 548005-216435. Jäsenmaksu on yksityisiltä 10 +/-vuosi. Kannatus- ja yhteisöjäsenen jäsenmaksu on 50 +/-vuosi. Ortaidin tukijat saavat säännöllisesti ilmestyvän tiedotteen, jolla kerrotaan miten lahjoitukset on ohjattu avustuskohteisiin.

PYHÄ HENKI JA KARISMAT

ortodoksisen tradition valossa

Kirjoitus perustuu tekijän alustukseen Suomen ekumeenisen neuvoston (SEN) opillisten kysymysten jaoston kokouksessa Helsingissä 19.4.2002

kontojen johtajat ovat tavanneet toisiaan luodakseen uudenlaista ilmapiiriä. Pääministeri **Djindjic**in aloittamat ekumeeniset kädenojennukset ovat olleet viesti ja pyyntö uskonnoille mukaan kansalaisyhteiskunnan rakentamiseen. Tämä asettaa Serbian suurimman kirkon, ortodoksisen patriarkaatin, humanitaariselle suuntautumiselle velvoittavia haasteita.

Tavalliset serbit ovat tunteneet itsensä lännen hylkäämiksi. Koska erityisesti monietnisen Bosnian alueella ortodoksisuus on aina ollut erottamaton osa serbi-identiteettiä, on pyrittävä miettimään ortodoksien positiivista vaikutusta paluumuuttoon ja kansalliseen sovintoon. Sitä me suomalaisinakin ortodokseina toivomme.

Patriarkka Bartolomeos vierailulle Suomeen

Tässä yhteydessä minulla on ilo kertoa, että **patriarkkamme Bartolomeos** tulee kutsustani luoksemme ja tekee virallisen vierailun kirkkoomme 27. kesäkuuta alkaen. Sitä ennenkin hän pistäytyy Helsingissä Itämeri-symposiumin yhteydessä kesäkuun alussa. Otamme hänet ja hänen seurueensa vastaan ilolla ja kiitollisuudella sekä arvostamme hänen tulonsa suurta merkitystä.

Omasta lähiaikojen ohjelmastani totean sen verran, että osallistun toukokuun loppupuolella ekumeenisiin kirkkopäiviin Berliinissä, sitten Itämeri-symposiumiin ja sen jälkeen suureen kanonisaatiojuhlaan Puolan ortodoksisessa kirkossa. Venäjän kirkosta on myös tulossa piispallinen vieras maahamme, ja hänet otamme myös ystävällisesti vastaan.

Toivotan Jumalan suurinta siunausta Analogin lukijoiden kesään.

Esirukouksin **arkkipiispa Leo**

I Pyhä Henki luomakunnassa

Kun Genesis mainitsee, että *“Jumalan henki liikkui vetten yllä”* (1. Moos 1:2), kirkkoisien opetusperinne tulkitsee jakeen sisällön siten, että Pyhä Henki ylläpiti aikojen alussa kaikkea olevaista ja teki näin mahdolliseksi sitä seuranneen luomakunnan loogisen järjestyksen syntymisen Jumalan Sanan kautta. Tällä ei tarkoiteta kronologista järjestystä, sillä Pyhän Hengen toiminta on osa Jumalan jatkuvaa luomistyötä maailmassa. Basileios kirjoittaa: *“Kaiken olevaisen liikkeelle paneva voima on se, joka suorittaa luomistyönsä Pojan kautta ja tekee sen täydelliseksi Pyhässä Hengessä”*.

Basileios Suuri samastaa luomakunnan täydellistämisen sen pyhittämiseen ja sanoo, ettei ainoastaan ihmisen vaan koko luonto on täydellisesti oma itsensä vasta, kun se on yhteydessä Jumalaan ja kun se on Pyhän Hengen täyttämä. Maallinen on aina epätäydellistä tai pikemminkin se on olemassa vain luomakunnan langenneena ja puutteellisena tilana. Tämä pätee erityisesti ihmiseen, jonka olemus on luonnostaan teosentrisen, jumalakeskeinen. Ihminen sai osakseen teosentrisyyden, jonka kreikkalaiset pyhät isät aina ymmärsivät tarkoittavan kutsumusta tulla osalliseksi Jumalan elämästä, kun hänet luotiin ja kun Jumala *“puhalsi hänen sieraimiinsa elämän henkäyksen”* (1. Moos. 2:7). Tämä Jumalan elämän henki, joka Septuagintaa, Vanhan testamentin kreikkalaista käännöstä tulkiten voidaan samastaa Pyhään Henkeen, on juuri se, mikä teki ihmisestä *“Jumalan kuvan”*. **Kyriillos Aleksandrialainen** kirjoittaa: *“Maasta tehtyä olentoa ei voitaisi pitää Korkeimman kuvana, jollei hän olisi saanut tätä henkeä”*.

Pyhä Henki on läsnä luomisessa. Pyhän Hengen täydellistävä toiminta ei kuulu erityiseen tai erilliseen ihmisten kategoriaan vaan muodostaa osan Jumalan alkuperäisestä suunnitelmasta. Se täyttää, innostaa ja tekee eläväksi kaiken, mikä syntiinlankeemuksesta huolimatta on vielä pohjimmiltaan hyvää ja kaunista sekä ylläpitää luomakunnassa eskatologisen kirkastumisen ensimmäisiä hedelmiä.

Gregorios Nyssalainen välittää meille Herran rukouksen *“tulkoon sinun valtakuntasi”*-osan (Luuk. 11:2) muinaisen vastineen: *“Tulkoon sinun Pyhä Henkesi meidän päällemme ja puhdistakoon meidät”*. Bysantin liturginen traditio noudattaa samaa perinnettä aloittaessaan tänäkin päivänä miltei jokaisen liturgisen rukouksen Pyhän Hengen eskatologisella avuksi kutsumisella puhutellen häntä Taivaalliseksi Kuninkaaksi.

Vaikka helluntaijuhlan jumalanpalvelushymnit keskittyvätkin pääasiassa Pyhän Hengen tehtävään lunastuksessa ja pelastuksessa, ne ylistävät Pyhää Henkeä myös seuraavin sanoin: *“Hän, joka hallitsee kaikkea, joka on kaikkien Herra ja joka säilyttää luomakunnan hajoamiselta”*. Pyhän Hengen laskeutuminen ennakoi lopullista täyttymystä, jolloin Jumala tulee olemaan *“kaikki kaikessa”*.

Maailmankaikkeus ei muutu epäpiirisessä olemassaolossaan. Muutos on nähtävissä uskon silmin – toisin sanoen, koska ihminen on ottanut vastaan sydämeensä Pyhän Hengen, joka huutaa *“Abba! Isä!”* (Gal. 4:6), hän kykenee kokemaan uskon salaisuudessa häntä palvelevan luonnon paratiisillisen todellisuuden ja havaitsemaan, että tämä kokemus ei ole mielikuvituksen subjektiivinen tuote, vaan että se paljastaa perimmäi-

Pyhä Henki...

Jatkoa sivulta 9

sen totuuden luonnosta ja koko luomakunnasta. Pyhän Hengen voima palauttaa Jumalan, ihmisen ja luomakunnan välisen aidon ja luonnollisen suhteen.

II Pyhä Henki ja ihmisen lunastus

Jumalan pelastussuunnitelmassa Poika ja Pyhä Henki ovat erottamattomat. **Athanasios Suuri** kirjoittaa: *“Kun Sana viipyi Pyhän Neitsyt Marian päällä Pyhä Henki yhdessä Sanan kanssa astui häneen. Pyhässä Hengessä Sana muokkasi ruumiin itselleen tehden sen itsensä kaltaiseksi tahtoessaan tuoda koko luomakunnan Isälle itsensä kautta”*. Athanasios Suuren, **Kyriilos Aleksandrialaisen** ja kappadokialaisien esittämä tärkein argumentti, joka tukee Pyhän Hengen, Pojan ja Isän yksiolennollisuutta, on Jumalan luomistyön ja pelastustyön ykseys. Hänen toimintansa on aina kolmiyhteistä, sillä *“Isä tekee kaiken Sanan kautta Pyhässä Hengessä”*.

“Aivan kuin se, joka tarttuu ketjun toiseen päähän, vetää lähelleen toisenkin pään, samoin se, joka vetää puoleensa Pyhän Hengen, vetää puoleensa sekä Pojan että Isän yhdessä Hänen kanssaan,” Basileios Suuri kirjoittaa. Tämä merkitsee ensinnäkin sitä, että Jumalan kaikki suuret teot ovat Pyhän Kolminaisuuden tekoja, ja toiseksi sitä, että Pyhän Hengen erityisenä tehtävänä on *“ensimmäisen kosketuksen”* ottaminen. Pyhän Hengen persoonallinen olemus säilyy mystisenä salaisuutena, vaikka Hän onkin mukana Jumalan toiminnan jokaisessa tärkeässä vaiheessa: luomisessa, lunastuksessa ja lopullisessa täyttymyksessä. Hänen tehtävänsä ei ole ilmoittaa itseään vaan ilmoittaa Poika *“jonka kautta kaikki on saanut syntynsä”* ja jonka persoona tunnetaan Hänen ihmisytydessään Jeesuksena Kristuksena. Pyhän Hengen persoonallinen olemassaolo pysyy salaisuutena. Se on kenootista, itsensä antavaa olemassaoloa, jonka täyteys perustuu Logoksen kuninkuuden ilmentämiseen luomakunnassa ja pelastushistoriassa.

Pyhä Henki tekee kristittyjen yhteisön Kristuksen ruumiiksi. Bysant-

tilaisissa helluntaihymneissä Pyhää Henkeä kutsutaan toisinaan *“Kristuksen kunniaksi”*, joka annettiin opetuslapsille Kristuksen taivaaseen menemisen jälkeen. Helluntai, kirkon syntymäpäivä, on hetki, jolloin Kristuksen ristin ja ylösnousemuksen todellinen merkitys kirkastuu. Uusi tieto annetaan kalastajille. Uudistunut ihmisytyy astuu takaisin jumalalliseen kumppanuuteen. Tämä on bysanttilaisessa traditiossa helluntaijuhlan pääteema: *“Henki ilmestyttyään tulisin kielinä istuttaa ihmisten mieliin niiden pelastavaisten sanojen muiston, jotka Kristus lausui opetuslapsilleen saatuaan ne Isältä.”* Pyhän Hengen antama tieto tai muisto eivät ole vain älyllistä toimintaa vaan ne valaisevat inhimillisen elämän kokonaisuutena: *“Oi ihmisiä rakastava Kristus, Sinä totisesti lähetit, niin kuin edeltä lupasit, Lohduttaja-Hengen opetuslapsillesi ja annoit maailmalle loistaa valkeuden”*, koska Pyhä Henki *“valistaa opetuslapset ja on ilmoittanut heille taivaalliset salaisuudet”*.

III Pyhä Henki ja kirkko

Bysantin liturgisessa kielessä sana *koinonia* (yhteys) on erityistermi, joka tarkoittaa Pyhän Hengen läsnäoloa eukaristisessa yhteisössä. Se korostaa Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen kommuuniota Pyhänä Kolminaisuutena, Pyhän Hengen kommuuniota, joka johtaa ihmisen jumalalliseen elämään, sekä kommuuniota eli yhteisöä, joka näin luodaan ihmisten välille Kristuksessa. Kirkko ei ole pelkästään ihmisten yhteisö, jota pitää koossa sen jäsenten yhteiset uskomukset ja päämäärät, vaan se on *koinonia* Jumalassa ja Jumalan kanssa.

Pyhä Henki antaa kirkolle yhteisönä rakenteen ja valtuuttaa asianmukaisesti kutsutut kirkon palvelutehtävien hoitajat säilyttämään kirkon rakenteen sekä johtamaan ja opettamaan kirkkoa. Ortodoksisessa kristillisyydessä *karisma* merkitsee esimerkiksi pappisuuden karismaa eli ns. hierarkkista pappuutta (kirkon kolmisäikeinen virka), toisaalta tunnetaan myös ns. karismaattinen pappuus (munkit ja nunnat), ja näiden molempien vaikutus näkyy kirkon elämässä ja molemmat palvelevat kirkkokansaa: toiset Jumalan sanan julistuksella ja sakramenttien jakamisella, toiset taas henkilökohtaisen ru-

kouselämän vaalimisella ja hengellillä ohjauksella. Kirkon jäsenenä jokainen kristitty on puolestaan kutsuttu pyhittämään ja kasvamaan pyhydessä.

Asia on parhaiten ilmaistu Basileios Suuren *anaforassa* (eukaristisessa rukouksessa), joka toimitetaan ortodoksisessa kirkossa kymmenen kertaa vuodessa. *Epikleesin* tärkeimmällä hetkellä rukoillaan näin: *“Sen tähden, oi kaikkein pyhin Herra, mekin, syntiset ja kelvottomat palvelijasi... rukoilemme Sinua ja anomme: Pyhien Pyhä, Sinun armosi hyvästä tahdosta tulokoon Pyhä Henkesi meidän päällemme ja näiden esillä olevien lahjojen päälle siunaamaan ne, pyhittämään ja tekemään tämän leivän meidän Herramme, Jumalamme ja Vapahtajamme totiseksi kalliiksi Ruumiiksi ja tämän maljan meidän Herramme, Jumalamme ja Vapahtajamme totiseksi kalliiksi Vereksi, joka vuodatettiin maailman elämän ja pelastuksen puolesta. Ja meitä kaikkia jotka olemme yhdestä leivästä ja yhdestä maljasta osalliset yhdistä toistemme kanssa yhden Pyhän Hengen osallisuuteen (koinoniaan)”*.

Sen jälkeen kun kukin on yksilönä kastettu *“Kristuksen kuolemaan”* ja kun hän on vastaanottanut Pyhän Hengen lahjan sinetin mirhallavoitelun sakramentissa, uskovat osallistuvat yhdessä pyhän eukaristian mysteerioon. Heidän *koinoniansa* olemassaolo on sekä pyhän eukaristian ihmeen *edellytys* – Pyhää Henkeä ei kutsuta laskeutumaan ainoastaan pyhien lahjojen päälle vaan *“meidän päällemme ja näiden esillä olevien lahjojen päälle”* – että sen *seuraus*: Pyhä Henki pyhittää lahjat niin että *koinoniasta* voi tulla aina uudistuva todellisuus.

Kirkko on aina olemukseltaan apostolinen. Kirkko ei ainoastaan rakennu niiden uskolle, jotka näkivät ylösnousseen Herran, vaan se ottaa myös suorittaakseen heidän tehtävänsä julistaa ja perustaa Jumalan valtakuntaa. Bysantin keskeinen helluntaiveisu sanoo sen näin: *“Kiitetty olet sinä, Kristus meidän Jumalamme, joka teit viisaiksi kalamiehet, kun heidän päälleen Pyhän Hengen vuodatit ja heidän kauttaan sait verkoon koko maailman. Kunniat olkoon sinulle, ihmisiä rakastava Jumala”* (tropariveisu). □

Sairaanripitys

Kun ortodoksi sairastaa eikä voi tulla kirkkoon ehtoolliselle, hän voi pyytää pappia tuomaan ehtoollista kotiin, sairaalaan, vanhainkotiin tai muuhun laitokseen. Toimitusta kutsutaan sairaanripitykseksi, koska siihen sisällytetään usein myös osallistuminen katumuksen sakramenttiin. Sairaanripitystä haluava tai hänen omaisensa voivat milloin tahansa ottaa yhteyttä oman seurakuntansa pappeihin. Soitto seurakunnan kansliaan riittää. Myös sairaalan tai laitoksen henkilökunta voi auttaa asiassa.

Ehtoollista jaetaan sairaanripityksessä kuten kirkossakin. Osallistuja voi istua, seistä tai olla makuulla oman kuntonsa mukaisesti.

Sairaanripityslippaassa on rasia ehtoollisleipää varten, pienoismalja, pieni pullollinen kirkkoviiniä sekä lusikka. Lippaan alla ehtoollisliina.

Ehtoolliseen osallistuminen jumalanpalvelusten ulkopuolella

Jokaisen kirkon alttaripöydällä on pyhien lahjojen säilytyslipas, artoforion. Sen sisällä on ehtoollisleipäpaloja, jotka on kostutettu ehtoollisviinillä. Nämä ehtoollisleipäpalat pappi valmistaa tavallisesti suuren torstain liturgiassa käytettäväksi kuluvaan vuoden sairaanripityksiä varten.

Kun pappi saa kutsun lähteä tuomaan ehtoollista sairaalle, hän ottaa alttaripöydällä olevasta lippaasta yhden ehtoollisleipäpalan ja asettaa sen sairaanripityslippaassa olevaan pieneen rasiaan. Tämän lippaan kanssa pappi lähtee sairaan luokse.

Sairaanripityksessä ei toimiteta liturgiaa, vaan käytetään äsken mainittuja suurena torstaina siunat-

tuja ehtoollistarpeita. Kysymyksessä on siis eräässä mielessä "ennenpyhitettyjen lahjain liturgia".

Mitä toimituksessa tapahtuu

Sairaan luo tultuaan pappi ottaa lippaasta ehtoollisleipärasian, pienoiskokoa olevan ehtoollismaljan sekä pienoislusikan. Lisäksi lippaassa on pieni pullo tavallista kirkkoviiniä. Ehtoollisleipä asetetaan maljaan. Pappi kaataa maljaan tilkan viiniä, jotta ennenpyhitetty ehtoollisleipä pehmenisi.

Toimituksen aikana osallistuja voi olla makuullaan, istua tai seistä - voimiensa mukaan. Toimitus kestää noin 15-20 minuuttia. Jos osal-

listuja pystyy ja kokee siihen tarvetta, hän voi ensin ripittäytyä. Pappi kehottaa muita läsnäolijoita poistumaan siksi aikaa. Muuten toimituksessa voi olla muitakin läsnäolijoita.

Sairaanripitys ei ole "viimeinen voitelu"

Sairaanripitys mielletään joskus pappin "viimeiseksi" vierailuksi seurakuntalaisen luona. Tämä käsitys on täysin väärä. Pappi voi kutsua antamaan ehtoollista milloin tahansa, kun sitä tuntee tarvitsevansa. Myös lapselle tai nuorelle ihmiselle voidaan tulla antamaan ehtoollista.

Monet sairaanripitykseen osallistuneet ovat kokeneet ehtoolliseen osallistumisen vahvistavana ja voimaa antavana toimituksena. Pappi kutsumista sairaan luokse ei tarvitse arastella.

*"Herra Jumala armossaan olkoon laupias sinulle.
Herra Jeesus Kristus täyttäköön jokaisen hyvän anomuksesi.
Kaikkivoipa Herra vapahtakoon sinut kaikesta hädästäsi.
Herra opettakoon sinua.
Herra lahjoittakoon sinulle ymmärrystä.
Herra auttakoon sinua.
Herra pelastakoon sinut.*

*Herra varjelkoon sinua.
Herra puhdistakoon sinut.
Herra täyttäköön sinut hengellillä ilolla.
Herra suojelkoon sielusi ja ruumiisi.
Herra, joka on laupias, hyvä ja ihmisiä rakastava, antakoon sinulle syntisi anteeksi.
Herra Jeesus Kristus, meidän Jumalamme, olkoon sinulle armollinen kaikkina elinpäivinäsi."*

(Sairaanripitystoimituksen rukouksesta) □

PYHÄKÖT:

Suvantokatu 10 A
33100 Tampere

Tampereen kirkko, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Nikolaoksen muistolle,
Tuomiokirkonkatu 27, p. (03) 3141 2724, isännöitsijä: Klaus af Ursin, puh. 0400 562 520,
vahtimestari Mika Kangasaho, p. 050 557 0056

Kolhon kirkko Vilppulassa, Pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen muistolle,
Kappelintie, 35990 Kolho, isännöitsijä Toivo Nikoskinen, p. (03) 531 5347

Porin kirkko, apostoli Johannes Teologin muistolle,
Maantiekatu 46, 28800 Pori, isännöitsijä Jorma Kudjoi, p. (02) 641 1741

Valkeakosken rukoushuone, Pyhän Nikolaoksen muistolle,
Kalmistonkatu, 37600 Valkeakoski, isännöitsijä Armas Kaheinen, p. (03) 584 2635

JUMALANPALVELUKSET

TAMPEREEN KIRKKO

La 31.5. klo 18 vigilia HH RM
Su 1.6. klo 10 liturgia HH RM
To 5.6. klo 9 liturgia,
lastenleiri HH LH

Helluntai, Pyhän Kolminaisuuden päivä

La 7.6. klo 18 vigilia ID EP
Su 8.6. klo 10 liturgia ja helluntain
polvirukoukset ID EP

La 14.6. klo 18 vigilia RL JM
Su 15.6. klo 10 liturgia RL JM
La 21.6. klo 10 liturgia,
romaniaksi ID DD
Su 22.6. klo 10 liturgia RL JM

Johannes Kastajan syntymä

Ma 23.6. klo 18 vigilia RL JM

Apostolien Pietarin ja Paavalin muisto

La 28.6. klo 18 vigilia RL JM
Su 29.6. klo 10 liturgia RL JM

La 5.7. klo 18 vigilia RL RM
Su 6.7. klo 10 liturgia RL RM
La 12.7. klo 18 vigilia RL RM
Su 13.7. klo 10 liturgia RL RM
La 19.7. klo 18 vigilia HH
Su 20.7. klo 10 liturgia,
kristinoppileirin päätös HH

La 26.7. klo 18 vigilia HH RM
Su 27.7. klo 10 liturgia HH RM
La 2.8. klo 18 vigilia HH RM
Su 3.8. klo 10 liturgia HH RM

Kristuksen kirkastuminen

Ti 5.8. klo 18 vigilia HH RM
Ke 6.8. klo 9 liturgia HH RM

La 9.8. klo 18 vigilia HH RM
Su 10.8. klo 10 liturgia HH RM

Neitsyt Marian kuolonuneen nukkuminen

To 14.8. klo 18 vigilia HH RM
Pe 15.8. klo 9 liturgia HH RM

La 16.8. klo 18 vigilia HH RM
Su 17.8. klo 10 liturgia MA RM
La 23.8. klo 18 vigilia HH RM
Su 24.8. klo 10 liturgia HH RM
La 30.8. klo 18 vigilia RL RM
Su 31.8. klo 10 liturgia RL RM
klo 13.30 lähtö Viikinsaareen
Viikinsaareen vedenpyhitys ja
hedelmien siunaus

PORIN KIRKKO

Apostolien Pietarin ja Paavalin muisto

La 28.6. klo 18 vigilia ID JK
Su 29.6. klo 10 liturgia ID JK

La 26.7. klo 18 vigilia ID JK JM
Su 27.7. klo 10 liturgia ID JK JM

La 23.8. klo 9 liturgia
Merikarvialla ID JK
La 30.8. klo 18 vigilia ID JK
Su 31.8. klo 10 liturgia ID JK

KOLHON KIRKKO

20.7. klo 10 liturgia ID JM

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONE

Ti 24.6. klo 10 liturgia RL JM
Su 13.7. klo 10 liturgia PR JM
Su 24.8. klo 10 liturgia RL EP

Toimittajista käytetyt lyhenteet:
MA Markku Aroma, DD Daniela Durac, ID
Ion Durac, HH Heikki Honkamäki, LH Leena
Honkamäki, JK Jorma Kudjoi, RL Risto
Lintu, RM Risto Matsi, JM Jouni Mäkelä, EP
Elina Pyöli, PR Petri Ratilainen

Papiston ja kanttorin vuosilomat
Heikki Honkamäki 7.6.-7.7.
Risto Matsi 7.6.-4.7.
Risto Lintu 18.7.-22.8.

Kirkkoherranvirasto on avoinna: ti-pe klo 9-13, p. (03) 3141 2700, fax (03) 3141 2740

Kirkkoherra Risto Lintu, risto.lintu@ort.fi, p. (03) 3141 2721, 050 557 0050

Päivystys kansliassa ke ja to klo 10-13

II pappi Heikki Honkamäki, heikki.honkamaki@ort.fi, p. (03) 3141 2723, 050 557 0057

Päivystys kansliassa ti ja pe klo 10-13

Kanttori Risto Matsi, p. (03) 3141 2722, 050 557 0051,

Talous- ja hallintosihteeri Marita Jouhki-Inkinen, marita.inkinen@ort.fi, p. (03) 3141 2731, 050 557 0055

Kanslisti Arja Pikkuharju, arja.pikkuharju@ort.fi, p. (03) 3141 2700, 050 557 0053,

Diakoni Harri Kahila, harri.kahila@rokki.net, p. (03) 3141 2700, 040 778 0594

Vastaanotot seurakunnan kansliassa ti ja to klo 11-13, puh. (03) 3141 2727.

Diakoni Jorma Kudjoi, p. (02) 648 2212, 040 571 9137

Seurakunnanneuvoston ja -valtuuston päätöksiä

Seurakunnanneuvosto ja -valtuusto ovat myöntäneet eron Tampereen ortodoksisen kirkon isännöitsijän tehtävästä **Eeva-Liisa Kaikkoselle**. Uudeksi isännöitsijäksi valtuusto valitsi **Klaus af Ursinin**, 49, vuoden 2003 loppuun. Kiitämme Eeva-Liisaa siitä ansiokkaasta työstä, jota hän teki pyyteettömästi Tampereen ortodoksisen kirkon hyväksi. Samalla toivomme Klaulle menestystä ja voimia alkavaan voimia vaativaan tehtävään. Toivomme sekä Eeva-Liisalle että Klaulle Jumalan siunausta ja monia armorikkaita vuosia!

Seurakunnanneuvoston varapuheenjohtajaksi on valittu vuodeksi 2003 yksimielisesti **Eeva Manni** ja seurakunnanvaltuuston varapuheenjohtajaksi yhtä yksimielisesti **Marja Rauhala**. Molemmissa toimielimissä on itseoi-keutettuna puheenjohtajana kirkkoherra.

Seurakunnan laskujen hyväksyjiksi on valittu vuodeksi 2003 **Katri Rikala** ja **Arla Salo**.

VIIKINSAAREN JUHLA

Perinteiseen tapaan pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen juhlaa vietetään tänäkin vuonna elokuun viimeisenä sunnuntaina eli 31.8. 2003. Jo traditioksi käyneen tavan mukaan kirkossa toimitetaan ensin liturgia klo 10. Sen jälkeen nautimme aterian Nikolainsalissa. Klo 13.10 lähdemme Nikolaintalon edestä ristisaatossa kohti Alarantaa, jossa astumme laivaan, joka johtaa meidät Viikinsaareen. Laiva lähtee klo 13.30.

Noin klo 14 alkaa Viikinsaarella Pyhäjärven ja uutishedelmien siunaus. Sen jälkeen voi jokainen ostaa omalla rahallaan kahvia ja pullaa tai muita virvokkeita Viikinsaaren kahvilassa. Takaisin mantereelle jokainen palaa laivalla oman aikataulunsa mukaan.

Toivomme, että jälleen tänäkin vuonna Viikinsaaren juhlaan tulisi suuri joukko seurakuntalaisia ja että kaikki osallistuisivat jo ristisaattoon.

Tilaisuuden järjestävät Tampereen ortodoksinen seurakunta ja Tampereen kaupungin kulttuuritoimi. Lisää tietoa asiasta antavat seurakunnan papisto sekä kaupungin kulttuuritoimi/Talvikki Torppa.

Kalliosalmen saunaillat kaikille

Hervannan Kalliosalmessa järjestetään jälleen tänäkin kesänä yhteisiä sauna- ja rupatteluiltoja heinäkuun keskiviikkoiltoina. Illat alkavat klo 17. Illoissa nautitaan saunan lämpimyydestä, Hervantajärven raikkaasta uimavedestä, takkamakkarasta, hyvästä seurasta jne.

Kalliosalmen osoite on Salmenkalliontie 86. Omalla autolla sinne löytää parhaiten ajamalla Hervannan valtavyälän päätyyn ja jatkamalla siitä suoraan metsäpolkua pitkin paikan päälle.

Linja-autoa käyttävien kannattaa käyttää bussia n:o 30 ja jäädä pois Arkkitehdinkadun viimeisellä pysäkillä. Siitä on kävelymatkaa Kalliosalmeen yleisen uimarannan tietä noin 2 kilometriä (kulkekaa uimarannan ohii!) aivan metsätien päätyyn saakka.

Saunailloista huolehtivat eri toimintapiirit.

Tervetuloa mukaan – Kalliosalmi tempaa mukaansa. Kerran kalliosalmelainen – aina kalliosalmelainen!

Tampereen ja Hämeenlinnan seurakuntien yhteinen

LASTENLEIRI

Tampereen Hervannassa ti-pe 3.-6. kesäkuuta.

Leiri on tarkoitettu 7-11-vuotiaille.

Leirille otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä Tampereelta 5 tyttöä ja 5 poikaa sekä Hämeenlinnasta 5 tyttöä ja 5 poikaa.

Leirin hinta on 25€, sisaruksilta 22€.

Ilmoittautumiset tamperelaisten osalta Tampereen kansliaan, puh. (03) 3141 2700 ja hämeenlinnalaisten osalta Hämeenlinnan kansliaan, puh. (03) 6165 228 **perjantaihin 23.5. mennessä.**

Tiedustelut:
Tampere: Heikki Honkamäki, 050 557 0057
Hämeenlinna: Leena Honkamäki, 040 707 6715.

Tampereen Valamon ystävät

Toimintaa toukokuussa: TI 20.5 KALLIOSALMI klo 18, saunailta ja kanttori Risto venäläisen kirkkomusiikin osa II

Matka Solovetskin luostariin 31.7.-4.8.2003
Matka Uuteen-Valamon ja Lintulan luostariin 17.-19.10.2003

Tiedustelut: sihteeri Anu Danouzi, p. 050 412 5002

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen seura ry:n Tampereen osastossa vetäjänvaihdos

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen seura ry:n Tampereen osaston vuosikokouksessa 23.4. valittiin uudeksi puheenjohtajaksi Esko Lappalainen ja varapuheenjohtajaksi Juha-Matti Martikainen. Sihteerinä jatkaa Harri Kahila, ja hallituksen muiksi jäseniksi valittiin Pertti Ahonen ja Emil Bobyrev. Paikallisosaston tilintarkastajaksi valittiin Martti Misukka ja Matti Siurola.

Osta kirja Utjärven nunnaluostarin elinolosuhteiden kohentamiseksi

Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen seura ry:n Tampereen paikallis-

osasto keskittyy tukemaan Venäjän Karjalan Utjärven naisluostarin toimintaa. Utjärven nunnilla on ääretömän ankeat elinolosuhteet kaukana pääteiltä, ja he elävät täysin avustusten turvin.

Elina Karjalaisen kirjoittamaa kirjaa ”Utgjärven uljaat naiset” voi tilata ja ostaa seuran valtakunnalliselta tiedotussihteeriltä, diakoni Harri Kahilalta, tai sen voi käydä ostamassa seurakunnan kansliasta. Kautniesti kuvitetun kirjan hinta on 29 euroa ja sen tuotto menee kokonaisuudessaan Utjärven nunnaluostarin tukemiseen. Käy ostamassa omasi!

TAMPEREEN TIISTAI-SEURAN TULEVAA TOIMINTAA VUONNA 2003

Kevätkauden päättäjäisiin kokoonnumme Nikolainsalille 20.05. klo 16.00.

Syyskauden kokoontumiset ovat Nikolainsalin kerhohuoneessa klo 18.00 seuraavina iltoina:

23.09. / 07.10. / 21.10. / 04.11. / 18.11. / 02.12. / 16.12.

Syyskaudella mahdollinen tutustumismatka seurakunnan uuteen kirkkoon Poriin.

Lisätietoja ja tietoja mahdollisista muutoksista antavat puheenjohtaja ja sihteeri. Numerot toisaalla.

Tervetuloa toimintaan mukaan ja hyvää kesää teille kaikille.

Johtokunta

TAMPEREEN SEURAKUNNALLISIA TILASTOTIETOJA

5.2.-23.4.2003

Kastetut

Ida-Josefiina Matilda Saarela 16.02.
Jasmin Anastasia Miikkulainen 01.03.
Jenny Annina Hulkkonen 08.03.
Jesse Tapani Leino 08.03.
Viivi Maria Saarikoski 29.03.
Klaus Otso Otava Honko 06.04.
Kerttu Helina Parviainen 13.04.

Poikia 2, tyttöjä 5, yhteensä 7

Kuolleet

Astrid Markkanen, 89 v. 13.02.
Olga Toroska, 87 v. 05.04.
Lauri Alvoittu, 67 v., 10.4.
Tyyne Hurula, 62 v. 03.04.

Miehiä 1, naisia 3, yhteensä 4

Tervetuloa seurakuntaan

Sari Päivikki Ahola
Maria Jaana Arakelyan
Vazgen Arakelyan
Anna Chernikova
Meri Harutyunyan

Kalevi Veijo Jännes
Anne Marie Kortteinen
Sirkka Kulju

Terhi Tuulikki Lemivaara
Leo Igor Makkonen

Viivi Esteri Makkonen
Viktor Makkonen

Elvira Maksimova
Andrei Mehiläinen

Irina Mehiläinen
Natalija Miikkulainen

Vesa Markus Porkola
Olga Oili Rantanen

Reijo Juhani Ratilainen
Tuomas Olavi Salminen

Anneli Taisia Salo
Oleg Stjerkakoff

Johanna Kristiina Tahvanainen
Liisa Elisabeth Tjurin-Stjerkakoff

Tuomas Kullervo Toiviainen
Angelina Zarutskaja
Zanna Zarutskaja
Oleg Zarutski

Miehiä 11, naisia 17, yhteensä 28

Seurakunnasta toiseen ortodoksiseen seurakuntaan muuttaneita: miehiä 8, naisia 10, yhteensä 18.

Kirkosta luopuneita: miehiä 6, naisia 3, yhteensä 9

Väkiluvun muutos:

Miehiä -2, naisia +2, yhteensä 0

MERKKIPÄIVIÄ

95 v.

Vera Varkkola, Tampere, 29.08.

90 v.

Julia Sivonen, Viiala, 03.07.
Elisabet Saavalainen, Valkeakoski, 18.07.
Olga Järvensalo, Kolho, 03.08.

85 v.

Anna Markkula, Tampere, 08.06.
-ei juhli
Anna Liisa Sallinen, Ruovesi, 02.08.

80 v.

Raisa Luukkanen, Hämeenkyrö, 07.08.
Julia Männikkö, Tampere, 09.08.

75 v.

Eila Kiiskinen, Tampere, 13.08.
-matkoilla

70 v.

Aune Koskela, Kankaanpää, 02.08.
Aune Kotiniemi, Pori, 05.07.

60 v.

Salme Karhu, Mänttä, 05.08.
-matkoilla

50 v.

Seija Parviainen, Linnavuori, 27.08.
-matkoilla

IM MEMORIAM

Toimitusjohtaja **Lauri Alvoittu** kuoli 10.4.2003 Espanjassa. Hän oli syntynyt 5.1.1936 Salmassa Laatokan kalastajan poikana, ja siksi kaipasi kotiseutuansa. Hän toimi Tampereelle perustamansa LVI-suunnittelutoimiston toimitusjohtajana. Tampereen ortodoksisen seurakunnan valtuuston jäsenenä hän oli kuusi vuotta, Koy Nikolaintalon rakennustoimikunnassa ja sitten kiinteistölautakunnan jäsenenä kolmetoista vuotta. Hänen puheenjohtajana ollessaan kiinteistölautakunta suoritti merkittävän tehtävän pääkirkon entistämässä ja kaunistamisessa vuosina 1997-1999. Tässä temppelissä hänet myös siunattiin omaisten, sukulaisten ja runsaan saattojoukon keskellä.

Lauria jäivät kaipaamaan puoliso Irma, lapset Ilkka ja Antti sekä veljet ja sisaret perheineen.

Rakkaudesta ortodoksista kirkkoa kohtaan arkipiispa Johannes myönsi Lauri Alvoitulle Pyhän Karitsan Ritarikunnan mitalin.

Risto Lintu, khra

TAMPEREEN TIISTAISEURAN "HYVÄN MIELEN MATKA"

kaikille halukkaille helatorstaina 29.05.2003.

Tre-Orivesi-Jämsä-JYVÄSKYLÄ-Petäjävesi-Keuruu-Mänttä-Kolho-Orivesi-Tre

07.15 Lähtö kirkon edestä

10.00 Liturgia Jyväskylän ortodoksisessa kirkossa

12.00 Ruokailu ja kahvi Jyväskylän seurakuntasalissa

13.00 Jyväskylän ortodoksisen kirkon ja seurakuntasalin esittely
14.30 Tutustuminen Petäjäveden kirkkoon (Unescon suojelukohde)

15.30 Tutustuminen Keuruun puukirkkoon sekä
kahvit paikallisessa "baarissa"

18.00 Helatorstain ehtoopalvelus Kolhon ortodoksisessa kirkossa

21.30 Paluu viimeistään Tampereen ortodoksiselle kirkolle

Matkan hinta 25 €/henkilö.

Sisältää bussikuljetuksen sekä edellä mainitut tarjoilut.

Ilmoittautumiset ja 10 €:n etumaksu 22.05.2003 mennessä.

Maksun voi suorittaa tilille: Tampereen tiistaiseura
Nordea 114750 - 300609 / merkintä: Jyväskylän matka.
Lisätietoja matkasta: isä Mikael Punnala, 050 524 2641,
ja Aira Antti-Poika, (03) 346 2730.

Kaikki halukkaat ovat sydämellisesti tervetulleita!

Porissa tapahtuu

Porin tiistaiseura ry.

kokoontuu kirkolla (Maantiek. 46) syyskauden aloitukseen 9.9. klo 18. Pj. Jorma Kudjoi, p. ilt. (02) 648 2212, siht. Elli Honkala, p. ilt. (02) 538 0891.

Vanhusten kirkkopyhää vietämme 25.5., jolloin liturgia klo 10 ja sen jälkeen **ruokatarjoilu täytekkui-**
neen.

Ortodoksiakerhon

perustava kokous sunnuntaina 25.5. vanhusten kirkkopyhän ruokailun jälkeen. Asiasta kiinnostuneet tervetuloa mukaan!

Vainajien muistopalvelukset

Porin hautausmailla lauantaina 24.5. seuraavasti:

Metsähautausmaalla klo 15 ja jatku-
en Käppärän hautausmaalla Tikku-
lan puoleisesta päädyistä noin klo 16.
Kirkossa yleinen muistopalvelus klo
18, jonka jälkeen ehtoopalvelus. Isät
Heikki ja Jorma.

Porin kirkko avoinna

kesällä joka päivä (1.6.-31.8.) klo 10-
16. Tervetuloa tutustumaan kirk-
koon, tuo ystäväsikin! **Myytävänä
kahvia ja pullaa.**

PYHÄKÖT:

Yliopistonkatu 19 B 3
20100 TURKU

Turun kirkko, Pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran muistolle
Yliopistonkatu 19, p. (02) 277 544, isännöitsijä Leena Nordanberg, p. 233 4023
Rauman rukoushuone, Pyhän Nikolaoksen muistolle, Länsikatu 10
Vahtimestari Christina Heino, p. (02) 822 5007, isännöitsijä Miila Liinanotko, p. (02) 823 5124
Salon rukoushuone, Pyhän ristin muistolle, Uskelankirkkotie 23, p. (02) 731 2727,
isännöitsijä Arvo Hoppo, p. (02) 731 1442
Hautausmaan kappeli, Turun ort. hautausmaa
Hautausmaan hoitaja Finn-Joule Oy, Lea Karvonen, p. (02) 235 8349

JUMALANPALVELUKSET

Toimitukset: lit liturgia, vig vigilia

Toimittajat: ID Ion Durac, DD Daniela Durac, JK Jorma Kudjoi, ML Marianna Länne, JM Jouni Mäkelä, PR Petri Ratilainen, PT Pasi Torhamo, VT Viktor Turhanen, AN Antti Narmala

TOUKOKUU				HEINÄKUU				Rauman rukoushuone, Länsikatu 10			
la 3.5.	klo 18	vigilia	PR JM	la 5.7.	klo 18	vigilia	PR PT	la 17.5.	klo 18	vigilia	PR JM
su 4.5.	klo 10	liturgia	PR JM	su 6.7.	klo 10	liturgia	PR PT	su 18.5.	klo 10	liturgia	PR JM
ke 7.5.	klo 18	akatistos	PR PT	la 12.7.	klo 18	vigilia	ID JM	su 15.6.	klo 10	liturgia	PR AN
		(kuolleista ylösnoussele Kristukselle)		su 13.7.	klo 10	liturgia (slaaviksi)	ID MK	la 19.7.	klo 18	vigilia	KS JI
la 10.5.	klo 18	vigilia	PR PT	la 19.7.	klo 18	vigilia	PR JM	su 20.7.	klo 10	liturgia	KS JI
su 11.5.	klo 10	liturgia	PR PT	su 20.7.	klo 10	liturgia	PR MK			(pitsiviikko)	
ke 14.5.	klo 18	iltarukous	JM			(kristinoppileirin päätösjuhla)		ti 22.7.	klo 16	akatistos	PR AN
la 17.5.	klo 18	vigilia	VT PT	la 26.7.	klo 18	vigilia	PR MK	to 24.7.	klo 16	akatistos	PR AN
su 18.5.	klo 10	liturgia	VT PT	su 27.7.	klo 10	liturgia	PR MK	la 16.8.	klo 18	vigilia	PR JM
ke 21.5.	klo 10	iltarukous	PR			ELOKUU		su 17.8.	klo 10	liturgia	PR JM
la 24.5.	klo 18	vigilia	PR PT	la 2.8.	klo 18	vigilia	PR JM			Salon rukoushuone, Uskelankirkkotie 23	
su 25.5.	klo 10	liturgia	PR PT	su 3.8.	klo 10	liturgia	VT MK	ke 28.5.	klo 18	vigilia	PR PT
ke 28.5.	klo 18	vigilia	ID JM	ti 5.8.	klo 18	vigilia	PR JM	to 29.5.	klo 10	liturgia	PR PT
to 29.5.	klo 10	liturgia	ID JM	ke 6.8.	klo 10	liturgia	PR PT			(helatorstai)	
		(helatorstai)		la 9.8.	klo 18	vigilia	PR PT	la 5.7.	klo 18	ehtoopalvelus	ID JM
la 31.5.	klo 18	vigilia	ID PT	su 10.8.	klo 10	liturgia (slaaviksi)	PR PT	la 6.7.	klo 10	liturgia	ID JM
		KESÄKUU		to 14.8.	klo 18	vigilia	PR PT	su 3.8.	klo 10	liturgia	PR JM
su 1.6.	klo 10	liturgia	ID PT	pe 15.8.	klo 10	liturgia	PR PT	la 13.9.	klo 18	vigilia	PR PT
la 7.6.	klo 18	vigilia	VT PT			(Neitseen Marian kuolonneen nukkuminen)		su 14.9.	klo 10	liturgia	PR PT
su 8.6.	klo 10	liturgia	VT PT	la 16.8.	klo 18	vigilia	VT PT			(ristin ylentäminen)	
ma 9.6.	klo 10	liturgia	ID PT	su 17.8.	klo 10	liturgia	VT PT			Vuosilomat:	
		(slaaviksi)		la 23.8.	klo 18	vigilia	PR PT	Kirkkoherra Petri Ratilainen			
	klo 12.30	panihida ja litanioita		su 24.8.	klo 10	liturgia	PR PT	30.5.-25.6.			
		hautausmaalla		la 30.8.	klo 18	vigilia	PR PT	Matkapastori Ion Durac			
la 14.6.	klo 18	vigilia	ID PT	su 31.8.	klo 10	liturgia	PR PT	16.-26.5. ja 31.7.-18.8.			
su 15.6.	klo 10	liturgia	ID PT			SYYSKUU		Kanttori Pasi Torhamo			
su 22.6.	klo 10	liturgia	ID PT	la 6.9.	klo 18	vigilia	PR PT	9.7.-4.8.			
ti 24.6.	klo 10	liturgia	ID JM	su 7.9.	klo 10	liturgia	PR PT	Matkakanttori Jouni Mäkelä			
		(Johannes Kastajan syntymä)		la 13.9.	klo 18	vigilia		19.8.-17.9.			
la 28.6.	klo 18	vigilia	VT PT	su 14.9.	klo 10	liturgia					
su 29.6.	klo 10	liturgia	VT PT			(apostolit Pietari ja Paavali)					

Kirkkoherranvirasto puh. (02) 277 5440, fax (02) 277 5441, sähköposti: turku@ort.fi
avoinna ma, ti, to klo 10.00-13.00, ke klo 14.00-18.00, perjantaisin suljettu

Seurakuntasihtööri Nina Lasarov

Kirkkoherra Petri Ratilainen puh. (02) 277 5444, 041 430 1285, kotipuh. (02) 244 2105, sähköposti: petri.ratilainen@ort.fi

Kanttori Pasi Torhamo puh. 239 3848, 040 835 8360, sähköposti: pasi.torhamo@ort.fi

Seurakuntalehtori Paula Ratilainen kotipuh. (02) 234 5058, 050 596 0514

Matkapapisto: Pastori Ion Durac kotipuh. (02) 438 4939, 040 516 6741, sähköposti: idurac@surfeu.fi

Kanttori Jouni Mäkelä kotipuh. (02) 250 0137

Tervetuloa mukaan piirien toimintaan

Valamon kansanopiston ikoni-maalausryhmät

Turussa ja Salossa, ohjaajana Ulla Tschurbanoff, puh. (02) 244 4652, 040 705 0307

Turun ortodoksisen kirkon kuoro

Johtaja kanttori Pasi Torhamo p. 040 835 8360, lisätietoja saa kanttorilta.

Loimaan seudun tiistaiseura

pj. Nikolai Virevuo, Papinkatu 3-5 B, 32200 Loimaa, puh. (02) 763 1085

Raision tiistaiseura

pj. Anneli Haapaniemi, puh. 050 329 6618
Raision ja Vehmaan tiistaiseuralaisten yhteinen kesäretki elokuussa Helge ja Terttu Uusitorpan kesäasunnolle. Tarkempia tietoja puheenjohtajalta. Syyskauden ensimmäinen tiistaiseura Mirja ja Onni Kuusimäen-Nurmella ti 23.9. klo 13, os. Lumparlankatu 1 A 12, Raisio.

Rauman Tiistaiseura

Laura Korsi, pj. puh. (02) 822 5919
Helena Virta, tied./em. (02) 868 2107

Praasniekkaretki Pohjois-Karjalaan 27.-29.06. pyhien Sergein ja Hermannin praasniekkaan Uudessa Valamossa 28.06. Petrun praasniekkaan Ilimantsin Hattuvaarasa 29.06. Lintulan luostarissa poikkeamme 27.06. Kustannukset: 85 euroa talkoolaiset, 135 euroa muut
Tied. Helena Virta p. 02-868 1207.

Rauman Pitsiviikko 20. - 27.07.

Rauman pyhän Nikolaoksen rukoushuoneessa avoimet ovet, Pihaateljeessa paikallisten ikonimaalauksen harrastajien näyttely, Tsasounan Pihakahvila rukoushuonen pihassa, järjestää RTS.

Aukioloajat: su. klo 12 - 16, la. klo 11- 14 ja ark. klo klo 11- 16.

Syyskaudella

aloitamme vähitellen kerho/opintokerhoillat tsasounalla.
Mahdollisesti keskitymme erilaisten vihaneshapatteiden tuottamiseen.
Seuraa UR Yhdistyksiä-palsta.

HYVÄÄ JUHLA-AIKAA!

Helena Virta

Rauman kirkko on avoinna ark. klo 11-16, la klo 11-14 ja su klo 12-16.

Salon tiistaiseura

pj. Olli Forssen, Kärkänkatu 11, 24130 Salo, puh. (02) 733 2504, vj. Arvo Happonen, Salaistentie 10, 24240 Salo, puh. (02) 731 1442.
Kevätkaudella kokoonnumme vielä 20.5.2003 klo 18.00 Pyhän Ristin tsasounalla. Jos samalle päivälle suunniteltu yhteinen retki ev.lut. seurakunnan merimieslähetyspiiriin kanssa Espooseen ja Helsinkiin toteutuu, ei erillistä kokousta enää pidetä. Retkellä tutustutaan mm. Herman Alaskalaiselle pyhitettyyn Tapiolan kirkkoon. Tarkempia tietoja Eero Määttäselältä, puh. (02) 733 4249.
Syyskauden aloitamme 2.9.2003 klo 18.00 Elli Tielisen kotona Muurlassa merkipäivän merkeissä. Tästä jatkamme kolmen viikon välein kokoontumalla Salon Pyhän Ristin tsasounalla Uskelankirkkotie 23:
23.9.2003 klo 18
14.10.2003 klo 18
4.11.2003 klo 18
25.11.2003 klo 18
16.12.2003 klo 18 syyskauden viimeinen kokoontuminen.

Vehmaan tiistaiseura

pj. Aulis Koskinen, Laukpellontie 50, 23210 Vehmaa, puh. (02) 4331 854.
Ks. Retki Raision tiistaiseuran kohdalta.

Valamon Ystävät / Turun alaosasto

Pj. kirkkoherra Petri Ratilainen, puh. (02) 244 2105, 041 430 1285.
Vpj. rovasti Viktor Turhanen, puh. (02) 432 9411.
Siht. Maritta Koskinen, puh. 040 550 6348.

Valamon Ystävien ja Ortodoksiapiirin yhteinen ohjelma syksyllä 2003 tarjoaa mahdollisuuden tutustua ortodoksisen kirkon perinteeseen ja hengelliseen elämään. Kunkin illan ohjelma alkaa klo 17.30 seurakuntasalissa kahvi- ja teetarjoilulla, jonka jälkeen on esitelmä n. klo 18 alkaen. Tilaisuudet ovat avoimia kaikille ortodoksisesta kristillisyydestä kiinnostuneille.
Ma 15.9. Leena Säppi: Kirkkotekstiilien kirjontamalleista
Ma 20.10. 'Ollaan ihmisiksi' - alustuksia ja keskustelua aiheesta, millaista on elää ortodoksikristittynä 2000-luvulla. Vieraana isä Johannes Uuden-Valamon luostarista
Ma 17.11. Aihe avoin
Ma 15.12. Aihe avoin
Ortodoksiapiiri, ks. Valamon Ystävien ohjelmaa.

KOKO PERHEEN SAARISTOMATKA

Lähde viettämään kesäpäivää Turun saaristoon. Nuorisotyötoimikunta järjestää tänäkin kesänä koko perheen matkan sunnuntaina 17.8. Matkalle mahtuu mukaan 30 ensiksi ilmoittautunutta.
Ilmoittautumiset kirkkoherranvirastoon, puh. 277 5440.
Matkan hinta on 12 €/hlö, 7-15 -vuotiaat 6 €/hlö, alle kouluikäiset ilmaiseksi.
Hintaan sisältyy myös ruokailu.

VALOKUVA-NÄYTTELY

Hanna-Leena Saukkosen valokuvia seurakuntasalissa 10.5.-1.6.

Äiti-lapsi -piiristä

kiinnostuneet ottakaa yhteyttä virastoon.
Mahdollinen piirin aloituspalaveri 6.9. klo 14 seurakunnan tiloissa.

Järjestämmekö kesällä **lastenleirin** tai jonkin muun **lastentapahtuman**?
Ota yhteyttä virastoon, niin teemme parhaamme asian suhteen.

Syksyllä olisi mahdollisuus aloittaa **lasten kuoro** toiminta erään seurakuntalaisemme esityksestä. Asiasta kiinnostuneet ilmoittakaa virastoon yhteystietonne, niin katsomme miten käy.

Turun tiistaiseura

Puheenjohtaja Daniela Durac, p. (02) 438 4939.
Varapuheenjohtaja Helvi Määttä p. (02) 238 1666.
Sihteeri Birgitta Viinikka, p. (02) 235 3267.

Kevään viimeinen kokoontuminen 13.5. Kesäajan tapahtumista voi tiedustella puheenjohtajalta tai sihteeriltä. Seuraava kokoontuminen syksyllä 2.9. Tiistaiseura kokoontuu Turun seurakuntasalissa, Yliopistokatu 19.

Tervetuloa!

Kirkon Pyhiä Naisia -kansio ja ikoneista otettuja postikortteja on edelleen tilattavissa. Kansiossa on mukana myös **Pyhät Diakonissat** -osio. Kansion hinta 30 euroa. (lisäksi lähetyskulut).

Postikortteja *Kirkon Pyhiä Naisia* -ikoneista: kuuden ikonikortin setti 5 euroa. Kortit yksitellen 1 euro/kpl.

Tilauksia vastaanottaa kirkkoherranvirasto ja Pirkko Siili
p. (019) 373 338 tai 0400 782 144.

MUISTOJEN VENHEESSÄ

Alas virtaa pitkin sousin,
vieri venheeni lipuen.
Minä muistojen maahan nousin,
nousin rannalle lapsuuden.

Koski vaahdoti vapaana vielä,
laski laulaen Laatokkaan.
Näin kylän kummullaan siellä,
tunsin jokaisen asukkaan.

Minä muistojen venheellä sousin
pyhät matkat mielessäin.
Pitkäperjantaipäivä nousi.
Kotikirkkoni suojaan jäin.

Kuinka selvästi tunsin siellä
tuskat kärsivän Jeesuksen.
Kuulin Marian valitusveisun
miekan viiltämän sydämen.

Minun tähteni tämäkö kaikki,
tämä rakkaus rajaton.
Minun tähteni Jeesusko sulle
sydän rinnassain Golgatas' on.

Vaan iloksi itku vaihtui
ylösnousemussanomaan.
Kristus kuolollaan kuoleman voitti,
ylös nousi hän haudastaan.

Tätä riemua kirkkojen kellot
Nyt torneissaan heläjää
ja ihmiset toisiansa
näin sanoen tervehtää:
Kristus nousi kuolleista.
Totisesti nousi.

*Salon tiistaiseuran
vanhimman jäsenen Anna Lampun
(= Vanha Tuikku, 94 vuotta)
runo ja muistelo yli
kuudenkymmenen vuoden takaa.*

Torhamo -kvartetilta

uusi levy

Torhamo-kvartetti julkaisi pääsiäiseksi levyn nimeltään on "Herra, kuule minua!". CD-levy on omakustanne.

Levy sisältää ortodoksista suomenkielistä kirkkomusiikkia mieskuorolle sovitettuna. Lauluryhmä on kuusijäseninen ns. vahvistettu kvartetti. Sen kokoonpano on sikäli erikoinen, että kaikki sen jäsenet ovat samasta Torhamon perheestä. Ryhmään kuuluu isä Pekka ja hänen viisi poikaansa Jukka, Ari, Mikko, Pasi ja Matti.

Pekka Torhamo toimi Turun seurakunnan kanttorina vuodesta 1969 eläkkeelle jäämiseensä asti vuonna 2002. Pasi jatkaa nyt isänsä työtä kanttorina ja suvun kanttoriperinteitä jo neljännessä polvessa. Perheen kaikki pojat ovat jo varhain olleet mukana kuoron toiminnassa. Yhteinen musiikkiharrastus ja pitkäaikainen kiintymys ortodoksista kirkkomusiikkia kohtaan herättivät myös ajatuksen yhteisen äänitteen tekemisestä. Levyn syntymisen taustalla on myös se, että ortodoksista kirkkomusiikkia ei ole paljoakaan julkaistu mieskuorolle sovitettuna.

Levy sisältää sekä perinteistä jumalanpalvelusmusiikkia että vähemmän tunnettuja sävellyksiä suomen kielellä. Ortodoksinen kirkkomusiikki Suomessa pohjautuu venäläiseen perinteeseen. Tästä johtuen ohjelmistossa on paljon venäläisten säveltäjien tuotantoa.

Levyn hinta on 20 euroa. Levyä myydään mm. Lampukka-liikkeissä, Uuden-Valamon luostarin matkamuistomyymälässä, Turun kirkossa ja Turun Ars Musica -liikkeessä. Myös verkko-osoitteesta www.torhamo-kvartetti.com ja postiosoitteesta Matti Torhamo, Jokikatu 8 b 7, 20500 Turku, sitä on saatavissa.

DIAKONIATYÖ

Turun alueella

Tiistaiseurojen ja eri toimipiirien ideointipäivä järjestettiin Turussa 12.4. Länä oli edustajia Turusta, Salosta, Raumalta, Raisiosta, Vehmaalta ja Eurasta. Päivien teemana oli: Kaikki vapaaehtoistyö seurakunnan ja lähimmäisemme hyväksi on diakoniatyötä.

Kirkkoherra isä Petri avasi tilaisuuden kertomalla seurakunnan diakoniatyön nykytilanteesta. Seurakunnan alueella toimivat tiistaiseurat harjoittavat diakoniaa monin eri tavoin, silti toimintaa tunnetaan aika heikosti seurakunnan eri osissa. Raisiossa ei tiedetä, mitä Raumalla, Salossa ja Loimaalla tehdään. Salossa ei tiedetä, mitä Raisiossa ja Raumalla tehdään jne. Kokemusten ja tapahtumien tiedottaminen voi antaa ajatuksia ja ideoita muille.

Diakoniatyön perustehtävänä on tunnistaa aineellisessa ja henkisessä ahdingossa olevat ortodoksiset lähimmäisemme. Apua tai avustusta pyritään antamaan aineellisesti,

rahallisesti sekä henkisesti. Rahallisen avun antaminen on rajallista, koska varoja ei ole runsaasti. Länäolo hädässä olevan ihmisen lähellä on äärimmäisen tärkeää.

Avustaminen voi tapahtua kuljetusapuna kauppa-, sairaala- ja muilla asioilla kuten jumalanpalveluksiin, tiistaiseuran kokouksiin ja muihin yhteisiin tilaisuuksiin. Tiistaiseuroissa teemme runsaasti diakoniatyötä omien jäseniemme keskuudessa, vaikka emme aina tule ajatelleeksi, että teemme diakoniatyötä. Seurojemme ulkopuolella olevien hyväksi tehtävän työn esteenä on monia ongelmia. On vaikeuksia tunnistaa, ketkä ovat tuen tarpeessa. Arka kysymys on, miten lähestyä ihmistä, jonka tiedetään olevan avun tarpeessa. Puhelinsoitto tai kotikäynti saattaa tuntua tunkeilevalta tai se koetaan tyrkyttämiseksi. Hienotunteisuus tällaisissa tapauksissa on tärkeää.

Tiistaiseuroissa voidaan rohkais-

ta jäseniä kertomaan havaitsemistaan avuntarpeista ja ottamaan rohkeasti yhteyttä tuen saamiseksi. Seurakunnan avustuksella voidaan esimerkiksi lähestyä alueen ortodokseja kirjeellä, jossa kerrotaan toiminnastamme ja mahdollisuksistamme yhdessä kehittää lähimmäisten auttamista ja selviämistä arjen ongelmista. Raha ei silloin ole esteenä, kun seurakunta kustantaa kirjeiden monistuksen ja postituksen.

Tiistaiseurojen jäsenten pyrki- myksellä hyvään diakoniatyöhön on myös haittapuolensa. On erittäin turhauttavaa kokea, että hyvästä tahdosta huolimatta meidät torjutaan. Tukea tarvitsevalle ihmiselle tulee hyvin herkästi tunne, että hänet koetaan kerjäläiseksi tai muuten muita huonommaksi, vaikkei hän olisikaan mitään avunpyyntöä esittänyt. Siksi ihmisten omanarvontuntoa ei koskaan saa asettaa kyseenalaiseksi. Varmasti jokainen meistä on kokenut turhautumista pyrkiessään toimimaan heikompiensa hyväksi. Meidän on vain kestävä se, ja me kestämmme sen Jumalan avulla.

Olli Forssén

Salon tiistaiseuran
puheenjohtaja

TURUN KIRKKO ON AVOINNA 7.4.- 31.8. kello 10-15

**TURUN
SEURAKUNNALLISIA
TILASTOTIETOJA 4.2.-22.4.2003**

KASTETUT

Koskiniatis Elena Victoria
Reijonen Minttu Susanna
Ruohomäki Leo Kristian
Saleva Saara Vilja Maria
1 poika, 3 tyttöä, yhteensä 4

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Aaltonen Valentina
Aho Frol
Aho Natalia
Elomaa Saga Anastasia
Eronen Jenni Susanna

Flyckt Antti Kristian
Hippi Olavi
Jeulonen Reino
Jokela Kalevi
Kammonen Erkki
Laitinen Marina
Lunden Ioana Claudia
Pirnes Aada Anniina
Pirnes Iida Katariina
Pirnes Irja Elina
Pribytkov Aleksander
Rovio Jyrki Markku Tapani
Rovio Laura Anna Katariina
Saarni Pirkko Helena Anitta
Saren Sonja
Stepanova Aleksandra Paula
Vasiliev Jan
Vinokurova Nadezda

Väliaho Hanna-Maija Kaarina
Väliaho Mio Casper Joonatan
10 miestä, 15 naista, yhteensä 25

IKUINEN MUISTO

Forsman Anastasia 79 v
Korvonen Maria 90 v
Lehvonen Ljubov 90 v
Tretjakov Klaudia 89 v
0 miestä, 4 naista, yhteensä 4

SEURAKUNNASTA MUUTTANEET

9 miestä, 5 naista, yhteensä 14

VÄKILUVUN MUUTOS +11

PYHÄKÖT:

Matti Alangon katu 11
13130 Hämeenlinna
Sähköposti: hameenlinna@ort.fi

Hämeenlinnan kirkko

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen muistolle
Erottajakatu 2

Ahveniston kirkko

vanhalla hautausmaalla (Keskussairaala vastapäätä)
Pyhän Johannes Kastajan mestauksen muistolle

Isännöitsijä: Yrjö Usvasalo P. (03) 671 6240

JUMALANPALVELUKSET

Toimittajia: Papisto: Markku Aroma, Gaius Sahlberg ja Mikael Sundkvist **Kanttorit:** Leena Honkamäki ja Jenni Sundkvist

TOUKOKUU

la 17.5. klo 17 vigilia
su 18.5. klo 10 liturgia (samarialainen nainen)
la 24.5. klo 17 vigilia
su 25.5. klo 10 liturgia (sokeana syntynyt)
ke 28.5. klo 18 juhligigilia
to 29.5. klo 10 liturgia, Herran taivaaseen astuminen (helatorstai)
la 31.5. klo 17 vigilia

KESÄKUU

su 1.6. klo 10 liturgia (pyhien isien sunnuntai)
la 7.6. klo 17 juhligigilia
su 8.6. klo 10 liturgia, Pyhän kolminaisuuden päivä (helluntai), kirkkokahvit
la 14.6. klo 17 vigilia
su 15.6. klo 10 liturgia (kaikkien pyhien sunnuntai)
ti 24.6. klo 10 liturgia (Herran edelläkävijän ja kastajan Johanneksen syntymä)

Tästä palveluksesta alkaen lähes kaikki palvelukset elokuun lopulle
AHVENISTON KIRKOSSA (poikkeukset mainittu erikseen)

la 28.6. klo 17 ehtoopalvelus
su 29.6. klo 10 liturgia (apostolit Pietari ja Paavali)

HEINÄKUU

la 5.7. klo 17 ehtoopalvelus
su 6.7. klo 10 liturgia
ti 8.7. klo 17 vigilia - slaavinkielinen (pääkirkossa)
ke 9.7. klo 10 liturgia, Tihvinskaja - slaavinkielinen (pääkirkossa)
la 12.7. klo 17 ehtoopalvelus
su 13.7. klo 10 liturgia, keskikesän kirkkokahvit
la 19.7. klo 17 ehtoopalvelus
su 20.7. klo 10 liturgia, kristinoppikoulu-leiriläisten päätöstilaisuus (pääkirkossa)
la 26.7. klo 17 ehtoopalvelus
su 27.7. klo 10 liturgia

ELOKUU

la 2.8. klo 17 ehtoopalvelus
su 3.8. klo 10 liturgia
ti 5.8. klo 18 juhligigilia
ke 6.8. klo 10 liturgia ja hedelmien siunaus, Kristuksen kirkastuminen
la 9.8. klo 17 ehtoopalvelus
su 10.8. klo 10 liturgia
to 14.8. klo 18 juhligigilia

pe 15.8. klo 10 liturgia, Jumalansyntyttäjän Neitse Marian kuolonuneen nukkuminen
la 16.8. klo 17 ehtoopalvelus
su 17.8. klo 10 liturgia, slaavinkielinen, kirkkokahvit
la 23.8. klo 17 ehtoopalvelus
su 24.8. klo 10 liturgia
to 28.8. klo 18 vigilia, kirkon praasniekkajuhla
pe 29.8. klo 9.30 vedenpyhitys ja juhla-liturgia, Herran edelläkävijän ja kastajan Johanneksen mestaus
la 30.8. klo 17 vigilia, palvelukset tästä eteenpäin pääkirkossa
su 31.8. klo 10 liturgia

MUUALLA SEURAKUNNASSA

FORSSA

Ev.lut.seurakuntatalo, Kartanonkatu 16
su 18.5. klo 10 liturgia
su 10.8. klo 10 liturgia

TOIJALA

Ev.lut.seurakuntatalo, Sontulantie 1
su 25.5. klo 10 liturgia

Kirkkoherranvirasto avoinna ti, ke, 2 pe klo 9.30-12, P. (03) 616 5228, fax (03) 616 5248

Kirkkoherra: Markku Aroma P. (03) 616 5229 (virkaahuone), (03) 612 7166 (koti), sähköposti: mauku@hotmail.com

Kanttori: Leena Honkamäki p. (03) 6184 254, 040 707 6715, sähköposti: leena.honkamaki@ort.fi

Muu papisto: pastori Kai Sahlberg P. (019) 733 911, 0400 107 232

pastori Mikael Sundkvist, p. (03) 684 6050, 050 350 9356, sähköposti: mikael.sundkvist@virpi.net, **Kanslisti: Hellevi von Essen**

Tietoa piirien ja kerhojen toiminnasta

Loppukevään ja kesän tapahtumakalenteri

Toukokuu 2003

Ikonipiiri

Iryhmä: klo 14-17 ja II ryhmä: klo 17-20 seurakuntasalissa

16.-18.5. ONL:n vuosijuhlat Joensuussa

Ortodoksisten Nuorten Liitto täyttää tänä vuonna 60 vuotta. Hämeenlinnan ja Tampereen seurakunta järjestävät yhteisen bussikuljetuksen juhlapaikalle. Lähtö pe klo 12 Hämeenlinnan kirkko, klo 12.30 Toijalan ABC-asema ja klo 13 Tampereen kirkko. Matkan varrella tutustu-

taan myös Jyväskylän ort. kirkkoon. Tiistaiseura

Kevään viimeinen tiistaiseura

20.5. Britta Hellenurm kertoo aiheesta kirkko, perhe ja nykyajan maailma

Tietoa piirien ja kerhojen toiminnasta

Ikonipiiri

Kevään viimeinen kokoontuminen seurakuntasalissa klo 14-20.

29.5. kevätkauden päättäjaiset

Seurakunnan piirien ja kerhojen yhteiset helatorstain juhlat seurakuntasalissa liturgian jälkeen.

Kesäkuu 2003

Miestenkerho

Kokoontuu klo 17 alkaen Jouni Korhosen kotona (Pynttiöntie 194, Renko, p. 617 8877 / 050 345 3136). Mukana alustamassa isä Gaius, ja ohjelmassa myös rentoutumista savusaunan tunnelmissa.

3.-6.6. lastenleiri Hervannassa

Hämeenlinnan ja Tampereen seurakunnan yhteinen lastenleiri alle 12-vuotiaille. Ilmoittautumiset seurakuntien kanslioihin viimeistään ma 26.5.2003 mennessä. Pidä kiirettä, koska paikkoja on rajoitetusti!

Helluntain kirkkokahvit

Seurakuntasalissa liturgian jälkeen. Järj. Diakoniasseura.

12.-16.6. pyhiinvaellus- matka Novgorodiin

Nopeasti täyttynyt matkakohde kertoo siitä, miten kaivattu tämän kesän kulttuurimatkamme onkaan. Valitettavasti kaikki halukkaat eivät mahtuneet tällä kertaa mukaan. Toivon mukaan järjestämme tulevaisuudessa uuden mahdollisuuden tutustua ortodoksisen historiamme yhteen merkittävimpään kohteeseen.

Ahveniston kirkon kesäkausi alkaa

Kesäkaudella toimitetaan jumalanpalvelukset Ahvenistolla. Poikkeuksena: Tihvinskajan vigilia ja liturgia sekä kristinoppikoululeirin päätösliturgia (20.7.). Kirkon praasniekkajuhlan (29.8.) jälkeen siirrytään takaisin pääkirkolle.

28.-29.6. kotiseutumatka Kyyrölään, Kangaspellolle ja Muolaaseen

Lähdöt Hämeenlinnasta, Helsingistä ja myös Turusta, mikäli lähtijöitä on riittävästi. Viipurissa yövytään hotelli Druzhbassa. Kangaspellolla ja Kyyrölässä toimitetaan muistolitaniat (isä Aleksander Korelin ja isä Heikki Honkamäki ja kanttori Leena Honkamäki). Muolaassa pidetään kaatuneitten muistojuhla. Tiedustelut ja ennakkovaraukset: Antonina Sosunov-Perälä p. (03) 612 5850 / 040 721 8436

Heinäkuu 2003

8.-9.7. Tihvinskaja- juhla

Juhlan jumalanpalvelukset toimitetaan kirkkoslaaviksi. Päiväjuhla liturgian jälkeen pidetään klo 12 Palokunnantalolla (Palokunnank. 18). Iltajuhlaa vietetään samoissa tiloissa iloisissa tunnelmissa alkaen klo 17.

12.-20.7. Kristinoppi- koululeiri Julkujärven leirikeskuksessa, Ylöjärvellä

Hämeenlinnan, Tampereen ja Turun yhteinen kristinoppikoululeiri pidetään jälleen Ylöjärvellä. Leirin papistoa edustavat isät Petri Ratilainen ja Heikki Honkamäki ja leirikanttorina toimii Leena Honkamäki. Leirin päätösliturgia pidetään kunkin seurakunnan omassa pyhäkössä.

21.-25.7. ikonimaalaami- sen kesäkurssi

Kesäkurssi kokoontuu maalaamaan seurakuntasalissa ma-pe klo 10-18. Opettaja: Pasi-Mikael Huovinen. Kurssimaksu on 55 euroa.

Elokuu 2003

6.8. kesäretki Porvooseen

Porvoon kirkko viettää praasniekkajuhlaansa Kristuksen kirkastumisen muistoksi, ja saamme olla vieraillevana seurakuntana läsnä heidän juhlassaan. Matkan järjestää diakoniasseura.

Matkan tarkemmasta ohjelmasta tiedotetaan kesällä jumalanpalveluksien yhteydessä.

10.8.-24.8. ikoninäyttely seurakuntasalissa

Ikonipiiriläisten ja kesäkurssilaisten ikoninäyttely järjestetään seurakuntasalissamme. Avajaispäivänä 10.8.2003 klo 12-16 järjestetään kirkkokahvit ja arpajaiset. Näyttely on avoinna ma klo 17-19, ti, ke ja pe 9.30-12 ja su 12-15. Tervetuloa!

23.-24.8. kuoron laululeiriviikon- loppu

Kuoromme kaipaa vahvistusta. Mikäli olet kiinnostunut kirkkolaulusta ja kaipaat uutta harrastusta, niin tule tutustumaan leirin aikana kuoron käytäntöön ja ohjelmistoon. Leiri alkaa uusien kuorolaisten kanssa la klo 9 ja enemmän kuin vuoden kuorossamme laulaneiden kanssa klo 10.30. Lauantaina ehtoopalveluksen jälkeen on yhteinen illanvietto makkarapaiston ym. mukavan merkeissä. Yöpyminen kotona. Leiri päättyy su klo 14.

28.-29.8. Ahveniston kirkon praasniekka- juhlat

Liturgian yhteydessä toimitetaan vedenpyhitys ja palveluksen päätteeksi kierretään kirkko ristisaatossa. Kirkkokahvit nautitaan luonnonläheisesti kirkon pihalla.

Tervetuloa!

VIUOILOMAT:

Kirkkoherra Markku Aroma
Kanttori Leena Honkamäki 7.6.-4.7.2003

Seurakunnan tulevaisuus

Mitä seurakunta tekee saadakseen nuorempaa sukupolvea liikkeelle?

Tähän ja moniin muihin kysymyksiin törmää seurakuntamme eri tilaisuuksissa, jossa aktiivisina osanottajina nähdään lähes aina samat ihmiset. Seurakuntamme on järjestänyt ja järjestää edelleen monia tapahtumia, joissa

uudet kasvot voisivat pirstää ja antaa ehkä virikkeitä meille paatuneille toimijoille.

Kirkon tuki kokonaisvaltaista

Jo aiemmin miettiessäni kirkkoyhteisöäkin tilaa seurakunnassa (Analogi

1/2002) päädyin maallistumisen ongelmaan. Uskonnolliset kysymykset ja kirkollinen elämä ei kiinnosta nykyajan ihmistä. Ongelmissa käännytään nykyään mieluummin psykiatrin kuin papin puoleen. Kumpikin ammattiryhmä edustaa myös hen-

Lapset pääsiäisenä ehtoollisjonossa Hämeenlinnassa.

kistä auttajaa, mutta kirkko voisi tarjota laajempaa ja myös pitempiä-ikäistä apua. Nämä ”passiiviset” seurakuntalaisemme ovat ehkä unohtaneet, että kirkossa voi ”heittää maalliset huolet pois” ja olla hetken mukana jossain ylempänä. Ehtoollisessa tarjotaan henkistä ravintoa, sairaanvoitelun yhteydessä voi tuntea olonsa tervehtyvän, ripilläkäynnin yhteydessä on mahdollisuus keskustella mieltä painavista asioista, kodinpyhityksen jälkeen ympäristö tuntuu ”pyhittyneemmältä” ja ehkä turvallisemmaltakin, ja jopa omaisen menetyksen jälkeen voidaan kokoontua muistelemaan edesmennyt-
tä ja niin edelleen. Kirkkomme tarjoaa kokonaisvaltaista tukea, jota kaikki eivät osaa käyttää hyväkseen.

Pienissä seurakunnissa on vaikeampaa saada nuorisoa liikkeelle myös siitä syystä, että meillä ei ole varaa palkata täysipäiväistä nuorisotyöntekijää. Nuorison kanssa on yritetty kokoontua säännöllisesti, mutta muut harrastukset vievät aina voiton. Tämän takia olemme päätyneet järjestämään tapahtumia ja todenneet tällaisen käytännön toimivan ainakin ulkopaikkakuntalaisten kohdalla. Laulu-/yöleiri viikonloppuna-kin (5.-6.4.) meillä oli mukana 15 lasta. Tämä on mielestäni paljon näin pienessä seurakunnassa.

Nuorison motivoiminen

Myös uskonnonopettajat ovat erityisasemassa nuorison motivoimisen suhteen. Tiedän jo omasta kokemuksestani, millaista on kuulua vähemmistöön ja saada ainoana oppilaana ortodoksista uskonnonopetusta koko kaupungissa. Se voi tuntua ikävältäkin, joten sen takia uskonnonopettaja ei voi olla pelkästään uskonnonopettaja, vaan myös ystävä. Monesti pienryhmissä käytävien oppituntien aikana poiketaan varsinaisesta aiheesta ja keskustellaan lasta askaruttavista asioista. Kerran sainkin oppilaaltani palautteen: ”Et sinä ole opettaja, vaan sinä olet ihminen”. Joku voisi tuosta jopa loukkaantua, mutta minä ajattelin asiaa myönte-

Nykyään ei onneksi käytetä seurakuntaan liittyneistä termiä ”käännyttäminen”, koska siinä yhteisössä näen myös tulevaisuuden. Suuri osa aktiivisista kirkossa kävijöistä on aikuisiällä liittyneitä, ja toivon mukaan meillä tämäkin kasvuliike jatkuu.

Venäläiset eivät löytäneet vielä kirkkoaan

Seurakuntamme alueella on myös paljon venäläistä väestöä, jotka eivät ole vielä löytäneet kirkkoaan. Moni heistä on siirtynyt luterilaiseen kirkkoon tai eri herätysliikkeiden piiriin, mutta suurin osa heistä ei kuulu mihinkään yhteisöön. Yksi ongelma heidän kohdallaan on

Laululeiriläiset kanttorinsa ympärillä.

senä mukavasta tilanteesta johtuen. Ymmärrän toki, että koulumaailmassa opettajalla ei ole helppoa. Mutta seurakunnan tarjoama tapahtumien mainonta ei olisi pahitteeksi.

Vanhempien asema tärkein

Mikä on sitten vanhempien asema? Se kaikkein tärkein. Lapset ottavat vanhempiansa roolin: se mikä kiinnostaa vanhempia, kiinnostaa usein myös lapsia. Ja koska tämän päivän isät ja äitejä näkyy kirkossa vähemmän, niin siitä voi tehdä tietyt johtopäätökset. Monista seurakunnan toimintojen yrityksistä huolimatta tilanne pysyy valitettavasti vakaana.

luonnollisesti kielikysymys. Seurakunnassamme on vielä jonkin verran venäjää puhuvia kyyröläläisiä, jotka voisivat toimia tulkkeina. Näin ollen kielimuurinkaan ei pitäisi olla ongelma. Odotan näkeväni heinäkuussa Tihvinskajan slaavinkielisissä jumalanpalveluksissa myös venäläistä väkeä. Elokuussa Ahveniston kirkossa toimitetaan pitkästä aikaa myös slaavinkielinen liturgia, jonka jälkeen nautitaan kirkkokahvit.

Toivon mukaan joku tunsii piston sydämessään, ettei ole käynyt viime aikoina kirkossa. Se asia on helposti korjattavissa. Toivottavasti nähdään pian. □

Matkoilla juurilleni

polkupyörällä

Mikael Miikkola Turusta kertoo oman ortodoksisen uskonsa juurista ja niiden etsinnästä Viron, Pihkovan ja Novgorodin pyhissä paikoissa.

Sain vasta tietää, että pappani, rovasti Mikael Miikkola (Michailov), oli syntynyt ja saanut ortodoksisen uskonsa Pihkovassa. Muistan, kun hän ja ruustina Anna Tampereen pappilassa piirsivät ristinmerkin rakastamiensa henkilöiden, tarpeellisten esineiden ja ruokatarvikkeiden ylle. Tällä tavoin he karkottivat pahan ja noudattivat ikivanhoja perinteitä. Kouluun lähtiessäni mamma pani suutelemaan pientä obrasaa ja siunasi: "Jumala olkoon kanssasi".

Lähtö matkalle

Papan syntymäpaikan muisto alkoi elää mielessäni. Minussa syttyi mystinen yhteys ja voima päästä henkille juurilleni, sillä pyhissävaeltaminen on ortodokseille ominaista. Minulle se toteutui vuosi sitten oman kukinnan aikaan, kun viiden päivän aikana sain tutustua pyhiin paikkoihin: Pyhtitsan, Petserin, Miroskin, Derevanitsan ja Pyhän Yrjön luostareihin sekä lukuisiin juhlaiviin katedraaleihin ja mataliin kyläkirkkoihin. Luostarin portti, jota ikonit koristavat, merkitsee astumista onnelliseen, seestyneeseen ilmapääpiiriin. Jykevä muuri ympäröi näitä hengellisiä turvavarustuksia. Markkinatalouden kiihko ja kiire eivät ole sinne tunkeutuneet. Ympärillä vallitsee ylentävä rauha ja hiljainen yksinäisyys.

Kun vielä syntymäpäivänäni sain pihkovalaiselta isä Pavelilta siunauksen ja mahtavalla bassolla "monia armorikkaita vuosia", lähdin

Vörtsjärven takana 137 km pyöräilyn lomassa piti aterioita seudun ainoassa kievarissa. Suljettu hautajaisten takia. Miehet mustissa pahoittelivat mutta pysyivät liittymään joukkoon. Tumma pukuni unohtui Turkuun.

matkoihini ja tunsin sieluni kirkastuneen pimeimpiä sopukoita myöten.

Pyörällä vaeltamaan

Tuo vaellus Viron, Pihkovan ja Novgorodin pyhissä paikoissa kypsytti tarpeen lähteä vuosi sitten heinäkuun lopulla tutustumaan yksin pol-

kupyörällä saman alueen ihmisiin ja heidän uskonnollisiin tapoihinsa. Minua kiinnostivat etenkin vanhauskoiset eli starovertsit. Kahdeksassa päivässä poljin 783 kilometriä ja kiersin reitin Tallinna - Pölsamaa - Kallaste - Kolkja - Tartto (Piirissari) - Rāpinā - Vōru - Otepää - Viljandi - Rapla - Tallinna. Kaksi päivää

lepäsin matkalla. Minun avaimenreikäni tähän kulttuuriin oli karjalainen luonteeni, maantiekartta ja suomi-viro -sanakirja, josta totesin, että vain viisisataa sanaa on täysin erilaista. Miksen siis pärjäisi siinä kuin aiemmin Burmassa ja Paranajoellakin?

Aika pysähtyy

Vanhauskoiset asuvat pääasiassa Peipsijärven rantoja. Kolkjassa on tiivis yhteisö, kirkko ja museo. Ovia ei raotettu. Suhtautumisessa vallitsi neuvostoaikainen joustamattomuus. Vieraaseen ihmiseen ei luoteta, ennen kuin häneen tutustutaan niin, että voidaan havaita ystäväksi. Enkä löytänyt yösiijaa. Kylässä aika oli jo ajat sitten pysähtynyt, ja moni asia oli ihanasti rempallaan. Silti lähelle kirkkoa oli rakennettu uusi venäläinen ravintola, josta sai muun muassa perinneruokaa. Maittavaa pyöräilijällekin on Peipsijärven neulamuikku.

Vanhauskoisten usko

Altskivessä kerrottiin, että Peipsi- ja Pihkovanjärven yhtymäkohdassa on Piirissaari, jossa asuu noin sata vanhauskoista ortodoksia. Kirkkojakin on kaksi. Sinne pääsee kantosiipi-

Kolkjan kylän vanhauskoisten kirkko sekä yksinäisen vaeltajan uskollinen ratsu.

aluksella Tartosta. Alus kulkee harvoin mutta lujaa, 65 kilometrin matkaan pitkin Emajokea kului vain runsas tunti. Tapasin pari vanhaortodoksinuorta, ja heidän välityksellään pääsin tarkastelemaan starovertsien uskonperinteitä.

Tsaari Aleksei Mihailovitshin hallitessa 1600-luvun puolivälissä oli patriarkka Nikon määrännyt liturgiaa korjattavaksi. Kun vielä 1700-luvun alussa Pietari Suuri yhdisti maallisen ja kirkollisen vallan, syntyi henkistä toraa, joka johti van-

hauskoisten eli starovertsien irtautumiseen. Erimielisyys ei koskenut oppia vaan muotoa. He eivät antaneet patriarkka Nikonille anteeksi, että tämä oli korjannut kirjoihin ilmaantuneet virheet. Starovertsille virheet olivat pyhiä, koska heidän esi-isiensä usko oli nojautunut niihin. He kieltäytyivät mm. ajamasta partaansa ja tekemästä ristinmerkkiä kolmella sormella, koska olivat käyttäneet vain kahta sormeaa. Seuraten vuosisataisia perinteitä he itse valitsivat ja palkkasivat pappinsa.

Jatkuu sivulla 26

Pyhtitsan luostari Kuremäessä Itä-Virossa. Luostarissa on tällä hetkellä 160 nunnaa.

Ortodoksiset jumalanpalvelukset ja hartaudet

Toukokuu

Su 18.5. liturgia klo 11, Joensuu, Urheilutalo, Ortodoksisten Nuorten Liiton 60-vuotisjuhlat

Kesäkuu

Su 1.6. liturgia klo 11, Kuopio, Pyhän Johannes Teologin ja Karjalan valistajien kirkko

Su 15.6. liturgia klo 11, Helsinki, Uspenskin katedraali

Su 29.6. liturgia klo 11, Rautalampi, Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko

Heinäkuu

Su 20.7. liturgia klo 11, Ilomantsi, Profeetta Eliaan kirkko

Su 27.7. liturgia klo 11, Hanko, Apostolien vertaisten Vladimirin ja Madgalan Marian kirkko

Elokuu

Su 10.8. Liturgia klo 11, Sotkamo, Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko

Su 24.8. Liturgia klo 11, Vantaan Tikkurila, Kristuksen taivaaseenastumisen kirkko

Radioitavat ortodoksiset aamuhartaudet:

24.5. Pastori **Markku Aroma**, Hämeenlinna

14.6. Rovasti **Jarmo Hakkarainen**, Joensuu

5.7. Rovasti **Veikko Purmonen**, Helsinki

26.7. **Metropoliitta Panteleimon**, Oulu

16.8. Rovasti **Johannes Karhusaari**, Ilomantsi

Radioitavat ortodoksiset iltahartaudet:

20.5. Pastori **Petri Ratilainen**, Turku

17.6. Pastori **Markku Toivanen**, Mikkeli

15.7. Rovasti **Leo Huurinainen**, Kouvola

19.8. Rovasti **Rauno Pietarinen**, Joensuu

Radiossa

Uskonnollisilla toimituksilla on kullakin oma hintansa. Vanhauskoiset ihmiset kuulemma tahtovat, että papilla on kaunis parta, ylväs katse ja kantava (basso)ääni. Heikko tai väpättävä ääni aiheuttaa jopa halveksuntaa.

Uskonsa takia starovertsejä on muinoin vainottu, ja se on johtanut yhdyskuntien eristäytymiseen ja kiinteytymiseen. He vaativat paljon itseltään ja muilta, käyttäytyvät säädyllisesti ja arvokkaasti sekä auttavat toisiaan. Alkoholin käyttö on vähäistä. Yhteenkuuluvaisuuden merkkeinä käytetään symbolisia esineitä. He erottuvat muista hurskautensa, kohteliaisuutensa, taloudellisuutensa ja perheen sisäisen hierarkian perusteella. Vanhauskoisia myös kunnioitettiin.

Vanhauskoiset noudattavat tar-

Viljandin siro kirkko sisältä.

Turkulaisia pyhiinvaeltajia isä Petrin ympärillä Pihkovalaisella hautausmaalla.

Ikonimaalaja-munkki Ataljan työkelja Mirohan luostarissa Pihkovassa.

kasti jumalanpalvelusmenoja, paastoajoja ja perinteitä. Tavallista on, että ihmiset lukevat jumalanpalvelusmenot ennen kirkkoon lähtöä. Kirkoissa ei ole tuoleja. Ikivanha ankaruus vallitse tavoissa, joita yhteisö jäsenilleen yhä asettaa.

Poikkeuksetta näkemilläni Peipsijärven nuorilla oli kaulassaan kasteristi. Kerrotaan myös, että venäjän puulusikkabisnes olisi joitakin aikoja sitten ollut vahvasti vanhauskoisten valvonnassa.

Virolaiset etsivät juuriaan

Myös virolaiset etsivät juuriaan. Kirkkoja ja linnoituksia korjattiin, historiallisia rakennuksia ja paikkoja kunnostettiin ja eri alojen museoita on avattu. KGB:n sellimuseo Tartossa oli järkyttävä autenttinen esitys veljeskansamme vaiheista neuvostovallan aikana. Museon toteuttajien ja tukijoiden kunniataulus ei ollut suomalaisten yritysten tai yhteisöjen nimeä.

En matkallani kohdannut ainutakaan suomalaista. Minulle Viro ei näet ole Tallinna, Pärnu tai neuvostoaikana sotilasalueina olleet saaret. Pari saksalaista ja hollantilaista avioparia tuli pyöräillen vastaan, ja vaih-

doimme kuulumisia. Mitään kielteistä en heiltäkään kuullut. Virolaisia pyöräilijöitä oli sitä vastoin runsaasti. Lajin arvostusta kuvanee se, että Otepään maastopyörämaratoniin osallistui tuhat ihmistä, kuntoilutahtumiin jopa useita tuhansia!

Hyvällä mielellä

Sain Virossa kaikesta hyvin myön-

Vaeltajan Laulut uusitaan

Vuonna 1950 toimitettu vapaamuotoisen kirkkomusiikin laulukirja Vaeltajan laulut uudistetaan. Kirja oli aikanaan varsin suosittu muun muassa tiistaiseuroissa. Sitä on aikojen saatossa arvosteltu myös liian luterilaiseksi ja virsihenikiseksi. Oma paikkansa Vaeltajan lauluilla on kuitenkin ollut.

Vaeltajan laulut toimitti aikanaan laulukirjaksi isä Erkki Piironen. Muina jäseninä

työryhmässä olivat pappismunkki Paavali, isä Olavi Petsalo sekä tunnettu musiikkimies ja Kanneljärven kansanopiston musiikinopettaja Vilho Ryymin. Kielellisenä asiantuntijana toimi Aari Surakka. Teos julkaistiin arkkipiispa Hermanin siunauksella.

Uuden kirjan tarkoitus on säilyttää entisen materiaalin paras anti ja ottaa mukaan lisää ortodoksishenkisiä lauluja. Laulut va-

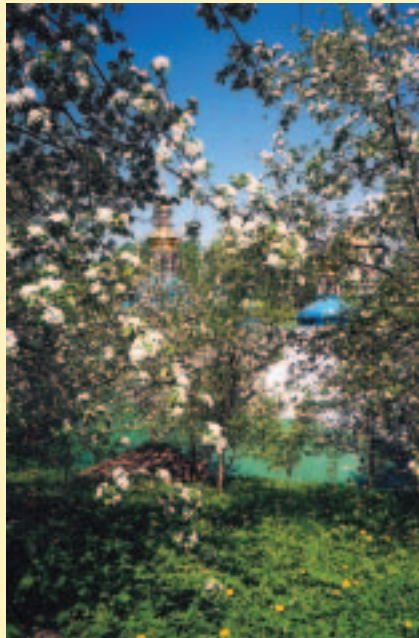
rustetaan helpolla pianosäestyksellä. Julkaisun tekeminen kestää noin vuoden.

Nykyisen työryhmän puheenjohtajana toimii arkkipiispa Leo ja jäseninä oopperalaulaja Martti Wallén, dir. cant. Jarmo Lehto sekä dir. cant. Erkki Muukkonen. Työryhmä tulee käyttämään myös muuta asiantuntija-apua.

Työryhmä ottaa vastaan ehdotuksia ja ideoita. Uusia sävellysehdotuksia (vähintään yksiäänisiä) voi lähettää osoitteella: Dir. cant. Jarmo Lehto, Mannerheimintie 98 A, 00250 Helsinki.

**Petserin luostari
Pihkovassa**

teisen kokemuksen. Ihmiset olivat avuliaita, joskin neuvostoajan varautuneisuus ja byrokratia ovat maaseudulla selvästi havaittavissa. Tiet ovat kunnossa ja profiililtaan mielenkiintoisia mutta helppoja. Laadukasta evästä on runsaasti tarjolla. Pyörääniikin totuin, sillä nukuin usein sen kanssa samassa huoneessa. Mitään en pelännyt. Mitä nyt kerran säikähdin hämärissä tien yli rytistävää villisikaa, ja toisen kerran maaseudulla rakkikoira sänätäsi perääni louskuttaen ilkeästi hampaitaan takarenkään tuntumassa. Siihenkin havahtuin, kun hiljaisella kylätiellä kaasuuntunut neste poksautti juomapullon korkin. Hätää minulla ei ole milloinkaan reissuillani ollut, sillä uskon, että "Jumalan kanssa voin matkata meren yli, ilman Häntä käy kynnyksinkin liian korkeaksi".

Petserin luostari – kaikki muistuttaa täällä päivittäisen rukoilemisen suomasta rauhasta ja sopusuhtaisuudesta. Kautta vuosisatojen luostarin hautakatakombeihin ovat tehneet pyhiinvaelluksen niin venäläinen musikka kuin Tsaarikin. Jokin aika sitten myös presidentti Jeltsin ja Putin .

Analogi

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan ortodoksisten seurakuntien yhteinen lehti (per. 2000/2002). Kolmas vuosikerta, painosmäärä 5 000 kpl.

Päätoimittaja (oto.): Kari M. Rantila
P. 040 550 6272, (03) 213 5007.

Sähköposti: km.rantila@kolumbus.fi

Taitto: Heikki O. Jokinen

Julkaisija: Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan ortodoksiset seurakunnat
Toimitus: Suvantokaatu 10 A, 33100 Tampere
Fax (03) 3141 2740

Sähköposti: km.rantila@kolumbus.fi
tai: toimitus@orfor.com

Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:

Tampereen seurakunnan virasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere
P. (03) 3141 2700 (ti–pe klo 9–13)

Julkaisuneuvosto:

Kirkkoherra Risto Lintu (pj.), kirkkoherra Markku Aroma (vpj.), kirkkoherra Petri Ratilainen, isä Kai Sahlberg, isä Harri Kahila, Marita Jouhki-Inkinen, Eeva Manni ja Johan Nyman

Tilaushinta 10 euroa/vuosi

Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Ilmoitushinnat (sis. alv):

1/1 sivua 170 euroa, 1/2 sivua 100 euroa,

1/4 sivua 50 euroa, 1/8 sivua 25 euroa.

Ilmoitukset toimituksen osoitteella.

Tilinumero 800018-291602.

ISSN 1458-9257

Painopaikka Tekstitaso Oy, Tampere 2002.

Seuraava numero 3/2003

ilmestyy pe 29.8. Siihen tuleva aineisto on jätettävä viimeistään **ti 5.8.2003.**

VOIT VUOKRATA Nikolainsalia juhlatilaisuuksiin, myyntitapahtumiin, häihin ja hautajaisiin edullisesti. Tiedustelut Tampereen seurakunnan kansliasta, **p. (03) 3141 2700 (ma-pe klo 9-13).**

Tampereen
ja Hämeenlinnan
seurakuntien
yhteinen

LASTENLEIRI

Tampereen Hervannassa
ti-pe 3.-6. kesäkuuta.

Katso tarkemmin sivulta 13

ПИСЬМО ВАЛААМСКОГО СТАРЦА

Христос посреди нас!

Вполне я сочувствую твоим переживаниям, даже и теперь тревожат тебя грехи, сделанные в молодости твоей. Враг рода человеческого, дьявол, навел на тебя страх открыть мне наболевшее свое сердце, когда ты была в монастыре.

Всегда так бывает, когда человек творит грех, думает получить утешение, но по вкушению греха выходит наоборот, великая скорбь и томление духа, и бедная мечется точно рыба, выброшенная на берег. Тяжелое состояние и человек приходит чуть-ли не в отчаяние. В такие тяжелые минуты хорошо бы поделиться с опытным человеком, который, конечно, мог бы, без сомнения, помочь.

Нет такого греха, который бы превышал Божие милосердие, и грехи всего мира точно горсть песку, брошенная в море.

А ты пишешь: «Простит-ли тебя Господь». Созналась и покаялась. Господь простил и не помянет твоих грехов. Будь в этом уверена (Пр. Езекиль). В прошлое твое тяжелое время, помучилась твоя бедная душа, потерпела оброки греха. Но теперь будь спокойна и благодари Бога за Его святое милосердие.

Молитву Иисусову или память Божию одинаково Бог приемлет. При твоей жизни для тебя удобнее иметь память Божию. Молитву умную надо проходить под руководством опытного человека, который сам знает это дело опытом.

Храни вас Господь. Прошу св. Молитв ваших.

(Схи-игумен Иоанн 9.8.1953. Письма Валаамского старца.
Pieksämäki 1990)